

Porubské noviny

Číslo: 75

JÚN 2/2013

Ročník: XIX.

V tomto čísle nájdete:

Deň matiek
Deň detí
Deti u starostu
Ej, máje, máje nerúbanie
Obecné spravodajstvo
Dôchodcovia upratali cintorín
Boli sme na Flóre v BA
Bociany sa vrátili
Kôň ako koníček
Dušan Piatka napísal knihu
Moskva – reportáž
Egon Steuer spomína
Ruličky a ruličár
Origami
Špak a koly
Križovka, šport

Foto: Dušan Migala

Prvé

Katarína Devečková, r. Staroňová

Z krásnych
najkrajšie.
Z drahých
najdrahšie.
Z prvých
prvé.

Mama.

Slovo nad
slovami.

Slovo slov.

Čisté ako dieťa,
čo ho vysloví.
Láskyplné hreje,
obmäkčuje,
oči zarsolí.

Je hudba.
Počúť ju,
je dar.

Vďaka, Bože, zaň.

Kostol obliekajú do nových šiat

V roku 1933 postavili porubskí murári majstri podľa projektu domáceho staviteľa Michala Kováča svoj kostol za šesť mesiacov. Zub času sa však podpísal aj pod túto stavbu. Zvonku už vyzeral ako opráchnutá sliepka. Domáci cirkevný zbor ev. a. v. preto v tomto roku pristúpil k oprave fasády. Príbytok Božieho slova a sviatosti v Závažnej Porube oslávi 80. výročie vysvätenia v takých šatách, ako sa nosia medzi ľuďmi. Chrám Boží posvätil 3. septembra 1933 biskup Dr. Vladimír Pavel Čobrda za prítomnosti seniora L. Šenšela, 11 kňazov, 2 kaplánov seniorátu, celej obce a hostí z blízkeho okolia.

Matka – základ citovej výchovy

Keď spomínam na svoje detstvo, vychádza mi to tak, že garantom citovej výchovy bola vždy matka. Povedal som svojho času: „Mama – to bol náš každodenný chlieb, otec bol sviatok.“

Materstvo je vec nesmierne zložitá, náročná a vôbec nekončí prestrihnutím pupočnej šnúry. Ono sa vtedy začína. To predchádzajúce totiž zvládne v podstate každá samička.

Ale materstvo sa začína potom. To nie je nejaký nový poznatok, ľudstvo o ňom už vie dávno, aspoň táto civilizácia. Európska civilizácia si kult matky postavila tak vysoko, že ho dokonca zbožštila. Nejde o mystifikáciu, ide o to, že ide o ľudskú matku. Konštituovanie budúceho človeka (jednoducho je to tak od prírody dané) musí sa diať, ak chce normálne prebiehať, v blízkosti matky. Možno nejde len o jeho psychický, ale aj fyziologický vývoj.

Prichádza sa na to, že u detí, ktoré príliš rýchle odňali matkám, vyvíjajú sa isté mozgové centrá pomalšie, že na to, a aby sa vyvíjali, stačí dotyk matkinho tela. Už ako chlapec hádaval som, prečo malé deti vedeli najhlbšie a najbezstarostnejšie zaspáť mamám v batôžku na chrbte. Nemali pritom nijaký pokoj, nebolo ticho dookola, išli z poľa, matky sa rozprávali a deti šťastne spali. Hrial ich prostý dotyk matkinho tela. Tieto dotyky, fyziologické a psychické, pravdepodobne spôsobujú to, že matka je rozhodujúcim faktorom pri duševnom vývine dieťaťa.

• Ilustrácia: Dr. Vlasta Štarníková

Preto som rád, že matky začínajú riešiť problém kultúry a citovej výchovy, lebo kultúra (možno je to trochu jednostranne povedané) je dôsledok základného problému citovej výchovy a poludšťovania človeka.

Milan Rúfus

In: Epištoly staré i nové, s. 143,
Bratislava 1996.

• Rodičov a deti prijal k MDD (2012) starosta P. Baráni.

Najdôležitejšie, čo otec môže urobiť pre svoje deti, je ľúbiť ich matku. –anonym–

Tretí apríl - v snehu papril

Nepriaznivé predpovede na začiatok apríla sa naplnili. Sneží a sneží, akoby prestať nechcelo. Problémy s prejazdnosťou ciest v našej obci neboli zaznamenané. Túžobne očakávaná jar, ktorá podľa kalendára nastala 21. marca, sa stále nevie chopiť nadvlády. Meteorológovia vytrvalo hovoria: „Na teplú jar zatiaľ zabudnite. Zima nechce báliť.“ A nám sa už sniežka žiada, snehu už bolo dosť.

Veľký piatok, biely piatok

Na Veľkonočný piatok (29. marca 2013) napadlo 30 cm nového snehu. Snežilo a snežilo, akoby prestať nechcelo.

Biela je tráva, futbal sa nehráva

Závažná Poruba 4. apríla 2013

Terén je nespôsobilý, dve kolá jarnej súťaže sa už odložili. Vyzerá to tak, že zo štyroch ročných období zostanú dve. Zima a leto. V zime sa na ihrisku bude lyžovať, v lete hrať futbal. Už sa treba spoľahnúť len na Juraja (24. apríla). Ten vraj zem odomyká. Po tomto termíne sa určite naplnia slová známej piesne: Zelená je tráva, futbal to je hra...

Správy zo samosprávy

Apríl 2013

Zasadnutie otvoril starosta obce Bc. Pavel Baráni. Ako prvý bod predniesla správu o činnosti samosprávy za rok 2012 hlavná kontrolórka obce Ing. Anna Kováčová. Hodnotila prácu obecného zastupiteľstva, ako aj prácu jednotlivých komisií, ktoré pôsobia ako poradné orgány. Kladne zhodnotila prácu či už zastupiteľstva, tak aj komisií a niektoré jej trefné pripomienky budú zapracované do plánov práce.

Následne Dr. Migala podal správu kultúrnej komisie k príprave osláv nedožitých 85. rokov M. Rúfusa. Štebot v rodnom hniezde sa plánuje na 30.11. až 1.12.2013, keď gestormi akcie bude Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo školstva SR, Mesto BA, VÚC Žilina, Matica slovenská, Mesto Lipt. Mikuláš, OZ Naveky závažná a Obec Záv. Poruba.

Dr. Barániová upresnila obsahové zameranie akcií, ktoré bude spojené s ďalším veľikánom slovenského národa Martinom Rázusom pri príležitosti 125. výročia nedožitých narodenín.

Starosta obce informoval o rokovaní P-ZMOSu, keď sa pripravuje novela sociálneho zákona, podľa ktorého by súčasné zariadenia DSS mali byť v súčasnej podobe zachované a spolufinancované štátom. Takisto sa pripravuje reforma školstva. Združeniu obcí Čistý Liptov bol schválený projekt na zakúpenie zberných nádob, čím naša obec získa 25 nových kontajnerov a 2 špeciálne na elektroodpad.

Ing. Duda v krátkosti zhodnotil niektoré témy, ako sú stavebný obvod, čistota obce, skládka zeleného odpadu, zimná údržba.

Obecné zastupiteľstvo okrem iného schválilo odstúpenie od zmluvy Spoločného obecného úradu pre oblasť regionálneho rozvoja. Taktiež schválilo kúpnu zmluvu medzi PD Lipt. Mikuláš a obcou na pozemok parc.č. C KN 1506/1 k.ú. Závažná Poruba o výmere 4788 m².

Ing. Pavel Beľko, zástupca starostu

Moja Závažná Poruba

V týchto dňoch vychádza kniha memoárov pod názvom Moja Závažná Poruba. Autor Dušan Piatka v prvej časti spomína na svoju mamku, detstvo a mladé roky. Druhá časť je akoby vystrihnutá z obecnej kroniky. Podáva obraz obce v prvej polovici 20. storočia. Všetky náklady spojené s vydaním uhradil autor. Kniha je prístupná na obecnom úrade a v Dome Milana Rúfusa. Dušan Piatka sa rozhodol venovať výťažok z predaja knihy na činnosť a prevádzku Domu Milana Rúfusa. Uverejnený príbeh Apači avizuje zaujímavé čítanie. Viac na s. 20-21.

Kocúrkovo ako vyšité

Ochotnícky divadelný súbor Rozmajrín zo Smrečian uviedol v piatok 5. apríla 2013 v Závažnej Porube hru Jána Chalupku Starý zaľúbenec v réžii Vlasty Mašurovej. Ponúkli veselohru v troch dejstvách o láske, ktorá kvitne v každom veku a o kare, ktorý sa na svadbu premení. V hlavnej role sa predstavil Paľo Jančí, úlohu doktora stvárnil Peter Halaj. Pána Pomazala (hl. postavu) obliekali zaľúbené smrečianske „frndolíny“. Kostýmy boli zapožičané priamo zo Slovenského národného divadla. Vďaka porubskému obecnému odmenilo herecké výkony dlhotrvajúcim potleskom.

Kedy možno prevádzkovať malotraktor

Aktivitou starostu Závažnej Poruby sa vo štvrtok 16. mája 2013 uskutočnilo pracovné stretnutie majiteľov malotraktorov a poľnohospodárskych strojov so zástupcom Okresného riaditeľstva policajného zboru v Liptovskom Mikuláši. Predmetom rokovania sa stal platný zákon NR SR, ktorý upravuje používanie obecných komunikácií týmito strojmi pri poľnohospodárskych prácach (vysvetlenie je na webovej stránke Závažnej Poruby – Stanovisko k jazdám malotraktorov). Účastníci vyjadrili nespokojnosť a požiadali starostu, aby prostredníctvom ZMOS (Združenie miest a obcí Slovenska) i ZMOL (Združenie miest a obcí Liptova) inicioval novelizáciu tohto zákona. Rokovania sa zúčastnil riaditeľ Poriadkovej polície OR PZ SR v L. Mikuláši Mgr. Boris Ilavský, starosta Bc. Pavel Baráni a tridsaťtri vlastníkov týchto strojov.

-dm-

Dôchodcovia upratali cintorín a blízke okolie

Program domácej Jednoty dôchodcov Slovenska v Závažnej Porube je zameraný aj na verejnoprospešnú činnosť. S cieľom naplniť túto časť svojho programu uskutočnila sa vo štvrtok 25. apríla 2013 brigáda členov tejto organizácie pri jarnom upratovaní cintorína, blízkeho okolia tohto pietneho miesta a Areálu telesného pohybu Mateja Staroňa. Stretlo sa viac ako tridsať brigádnikov. V priebehu niekoľkých hodín priestory vyhrabali, vyčistili a rozišli sa s pocitom dobre vykonanej práce. K slovám ocenenia pridávame slovíčko ďakujeme.

Priatelia vždy pri sebe stáli

Je krásne byť bohatý a silný, no najkrajšie je mať priateľov pri sebe v radosť i starosti. Porozprávať sa, pomôcť slovom, či činom a vždy byť poruke, keď treba.

Naši priatelia (na obrázku) sa pravidelne stretávajú už niekoľko rokov. Tentoraz si vyvolili netradičné miesto. Stretli sa v objekte PEMMEVY pri PETERKE. Mnohí možno ani nevedia, že dakedy táto piecka predstavovala súčasť každej domácnosti. V zime hriala, v lete dekovala príbytok. V príjemnej atmosfére si pochutnali na fazuľovičke a zapili pohárom dobrého vína. Je to tak, ako napíšeme ďalej. Čas, v ktorom sa nachádzame, nepraje takýmto akciám, no vidieť, že vzťahy medzi ľuďmi nespočívajú v dunivom búšení do prs, ale v miere priateľstva a múdrej ľudskosti.

S nami - seniormi

Svätý Juríčko, otvor políčko, aby na ňom rástla tráva zelená, tráva zelená až po kolena. Svätý Jur stáva, pole otvára, všelijaké kvieťa, čo po poli lieta ku nám rozdáva.

Svätý Juríčko nám to políčko naozaj otvoril a všetko, čo bolo posadené, posiate začalo „hupkom“ vyrážať zo zeme. Je zaujímavé sledovať tú divotvornú silu prírody. Silu, ktorá vyháňa človeka von do poľa, do záhrady, veď dlhšej zimy už bolo dosť. Všetko okolo treba čistiť od nánosov zimy. Aj partia 17 seniorov najprv poupratovala naše domovisko v Klube JDS a potom 33 seniorov urobilo poriadok v záhrade ticha večného odpočinku – cintorína, jej okolia aj areálu M. Staroňa, kde sa často schádzame pri rôznych akciách. Bolo to hneď 10. mája. Deň – ako na objednávku krásny, slnečný spomedzi studených a upršaných pred tým. Už tradične niekoľko rokov sa schádzame v tento deň aj s našimi hosťami z okolitých organizácií seniorov z Liptovského Mikuláša, Laziska, Lipt. Jána, Kráľovej Lehoty, Uhorskej Vsi a Podturne. Prišli na opekačku a priateľské posedenie pri príležitosti Dňa matiek. Zišlo sa nás celkovo 73. O dobrú náladu nebola núdza. Kto chcel, prispel do spoločného programu. Ďakujeme všetkým, ktorí prišli. Seniori touto cestou ďakujú všetkým detičkám a pani učiteľkám, ktorí na 12. mája pripravili veľmi milý program z básničiek, pesničiek, tancov aj scénok. Bolo to milé nedeľné popoludnie.

Dozvedeli sme sa, že v dňoch 2.-5. mája sa koná výstava kvetov „Flóra Bratislava 2013“. Nechýbali sme na nej ani my. 3. mája sme sa autobusom vybrali naladiť sa exotickou krásou a vôňou kvetov od výmyslu sveta. Takýmto kvetom sa na 34. ročníku stal kvet pestrofarebný, pochádzajúci zo Severnej Ameriky Lisianthus. Všetkých 180 vystavovateľov z domova aj z 5-tich ďalších krajín Európy sa snažilo priniesť niečo mimoriadne krásne. Na tejto výstave dostali príležitosť aj študenti z Malinova a Piešťan ukázať svoju zručnosť. Nám by to bolo veľmi ťažké hodnotiť. Sme radi, že sme to videli, lebo dojmy budú ešte dlho, dlho v nás pretrvávajú.

15. mája uskutočnili sme autobusový zájazd do Poľska-Jablonky, autobus bol plnoobsadený, počasie nám prialo, zájazd bol vydarený.

Eudmila Štrkolcová,
Jednota dôchodcov

Tanec je aj spôsob rehabilitácie

Dôkazom toho, že tanec lieči nielen dušu, ale aj telo, bol majáles dôchodcov v Liptovskom Jáne. Celookresný majáles pripravila okresná rada JDS a konal sa v hoteli Štart 15. mája 2013. Našich dôchodcov reprezentovali Hedviga Šarafinová, Želmíra Staroňová, Elena Piatková a Irena Kubovčíková. Do tanca vyhrávala kapela z Liptovského Jána. Predpokladané ukončenie bolo o 19.00 hodine, no tancovalo sa oveľa dlhšie. Veď tanec je pohyb a pohyb je spôsob rehabilitácie a prevencia kardiovaskulárnych ochorení.

foto: Irena Kubovčíková

Poludnica prebývala v hmle

• Poludnica 26. mája 2013

Ako za pekného počasia, tak aj za hmlu má svoje čaro. Je to knieža medzi vrchmi. Hoci upršaná sobota (25. mája 2013) mnohých odradila od tradičného nedeľného výletu na Poludnicu, výstup sa konal. Takmer stovka turistov, čitateľov a obdivovateľov prírody, vystúpila v poslednú májovú nedeľu na tento majestátny vrchol stredného Liptova. Na vrchole viala štátna zástava, zaznela hymna. Bola to slávnosť vo sviatok. Účastníkov oslovil optimistický príhovor predsedu turistického oddielu ŠK Závažná Poruba Ing. Milana Kulhavého. Deti zas mali radosť z pripravenej tomboly. Okrem nezabudnuteľného zážitku si turisti odniesli výstupový odznak a pamätný list. Výstup znamenal aj jubileum. Pred päťdesiatimi rokmi (1963) Vladimír Jurečka osadil na vrchole vlastnoručne vyrobenú plechovú skrinku, ktorá dodnes uchováva výstupovú knihu. Viac na s. 15.

-dm-

Moja mama je najlepšia

Kto môže krajšie vyznať lásku k mame ako deti? Veď deti sú zázrak života a mamin poklad najdrahší. A to nielen v druhú májovú nedeľu, ale po celý rok. V tomto roku ku Dňu matiek si pripravili deti z materskej školy a žiaci zo školy základnej pôsobivý program ako darček k sviatku. Boli to recitácie, pesničky, tančeka, ľudové i moderné, žartovné scénky a dokonca uviedli aj muzikál o Červenej čiapočke. O tom, že vystúpenie detí oslovilo, potešilo a urobilo radosť prítomným mamám, niet pochyb. Tvorcom programu, učiteľkám z MŠ i ZŠ v Závažnej Porube patria slová uznania, ocenenia a vďaky.

Hríb

Nie Peter, nie Pavel, ale Medard ponúkol prvého hríba. Úspešný hubár Milo Dropa je hrdý na prvý úlovok tejto sezóny. Hríb bol zdravý a vážil 560 gramov.

Bocian priletel z Afriky

V sobotu 13. apríla 2012, na pravé popoludnie, priletel do Závažnej Poruby prvý bocian. Preletel tisíce kilometrov, aby sa vrátil na svoje hniezdo a tu mohol vychovávať svoje potomstvo. K tomu ale potrebuje družku.

Už sme spolu

Bociania rodina sa zabývala na komíne obecného úradu o päť dní skôr ako minulého roku. V stredu 17. apríla 2013, hneď po obede, priletela do hniezda aj bociania samička. Rodina je spolu, všetko je tak, ako má byť. Treba zniesť vajíčka, na nich posediť 34 dní, aby sa vyliahli mladé. Už v polovici júla začnú prípravný tréning pred cestou do Afriky. Očakávame však, že prítomnosť bocianov v Závažnej Porube sa podpíše aj pod nárast pôrodnosti. Veď bociany nosia deti a celé leto budú poruke. Otázka je, či v zime bolo preukázané dosť usilovnosti. Ukáže sa.

Aj kvety majú svoju reč

Medzinárodná výstava kvetov Flóra Bratislava bola verejnosti prístupná od 2. – 5. mája 2013. Výstavu si v piatok prezrela aj Jednota dôchodcov Slovenska zo Závažnej Poruby. Expozícia kvetov a okrasných drevín oslovila nielen svojou krásou, ale aj pestrosťou a nápaditosťou. Jednak predstavovala umenie a úspechy producentov a k tomu prezentovala aj najmodernejšie trendy v aranžovaní kvetov. Vidieť krásu ťažko popísať. To treba vidieť. Ako impulz pre domácich pestovateľov a aranžérov ponúkame viac farebných obrázkov na webovej stránke obce.

Položením vencov si uctili pamiatku padlých

Pri príležitosti Dňa víťazstva nad fašizmom položili predstavitelia obce, členovia miestnej organizácie Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a desiatky občanov vence kvetov k pamätníkom padlých. V popoludňajších hodinách vyniesol starosta P. Baráni veniec k pomníku štyroch partizánov na Polčennom. Pomník bol odhalený pri 20. výročí SNP. Vo večerných hodinách 7. mája 2013 sa účastníci pietneho aktu zhromaždili pred obecným úradom. Spoločne položili vence k pamätníku na nižnom konci obce. Pomník vybudovali porubskí murárski majstri a bol odhalený pri 5. výročí SNP. V čase II. svetovej vojny stratilo svoj život 17 Porubänov. Ako vojaci Slovenskej armády, partizáni, civilné osoby a deti. Pri oslobodzovaní obce padlo 68 vojakov Červenej armády a 37 príslušníkov 1. čsl. armádneho zboru. Česi a Slováci sú pochovaní na Háji, Rusi na vojenskom cintoríne vo Vrútkach.

Poslanec OcZ, predseda MO SZPB Dušan Migaľa v príhovore pri pomníku uviedol, že položením vencov vyjadrila obec úctu padlým a poďakovanie žijúcim účastníkom protifašistického odboja. Na záver zaspievali hymnickú pieseň Kto za pravdu horí.

foto: - Ing. Ján Jambrich

Aj mládeže žije s obcou

Dňa 16. mája zorganizoval starosta našej obce Bc. Pavel Baráni spolu s komisiou verejného poriadku stretnutie s našou mladšou generáciou a Obvodným úradom PZ L. Mikuláš v zastúpení referenta s územnou a objektovou zodpovednosťou npor. Jaroslavom Glembo.

Témou stretnutia bola ochrana obecného a súkromného majetku a ochrana verejného poriadku. Prítomní boli oboznámení s možnosťami stretu so zákonom a ich dôsledkami. Naša mládež vyjadrila záujem, že bude pokračovať v realizácii podporných projektov pri zveľaďovaní našej obce a bude nápomocná pri jej údržbe a ochrane. Veď majetok, ktorý zdedia po predošliach generáciách ostane zas len im a ich budúcim rodinám.

text – vm-

„Švábka“ je náš druhý chlieb

O tom, že zemiaky sú nenahraditeľnou potravinou, niet pochýb. Ale pozor! Nie je (po porubský povedané) „švábka“ ako „švábka“. Dopestovaná úplne ekologicky, na malej záhumienke a prácou rúk, predstavuje kvalitu najvyššiu. V Závažnej Porube sa hovorí tak, že „švábočka“ zasadená na prvého mája býva najlepšia. Takže 1. máj – Sviatok práce sme v tomto roku oslávili robotou na poli tak, ako sa patrí. A ešte niečo. Viete koľko kg zemiakov skonzumuje v priemere jeden človek do roka? Štatistika uvádza: 85 kg. Je to veľa, či málo. Každý po svojom. No proti gustu žiaden dišputát.

Projekty spolupráce s poľským partnerom

... partnerstvom k spoločnému rozvoju ...

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

Obec Závažná Poruba získala finančnú podporu na implementáciu dvoch projektov v rámci Programu Cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007 – 2013. Obidva projekty bude obec realizovať spoločne s poľskou Gminou Nowy Targ.

V rámci projektu Bicyklom za krásami prírody budú na trase Závažná Poruba – Pod Hrádkom – Závažná Poruba vyznačené dva cykloturistické okruhy v celkovej dĺžke 6,25 kilometra pre rekreačných aj náročnejších cyklistov. Cyklotrasa bude vybavená informačnými prvkami, panoramatickou info tabuľou a oddychovým miestom s drevenými lavičkami. Na vyznačenej trati obec na jeseň tohto roku zorganizuje športové podujatie pre domáce a poľské deti. Zároveň sa cyklisti zo Závažnej Poruby zúčastnia na propagačnej jazde, ktorou partner projektu slávnostne otvorí plánovanú cykloturistickú trasu Waksmund – Krunów. Celkový rozpočet projektu je 29 584 EUR, z čoho bude 5% spolufinancovať obec z vlastných zdrojov.

Aj druhý projekt – Návrat k tradícii bežeckého lyžovania – je zameraný na podporu športovania detí a mladých ľudí z regiónov na obidvoch stranách hranice. Žiaci základnej a materskej školy v Závažnej Porube budú môcť využívať nové športové vybavenie a oblečenie (bežecké lyže s viazaním, palice, lyžiarske topánky a lyžiarske kombinézy). Opäť je pre ne pripravené športové podujatie na domácej pôde aj v Nowom Targu. Svoju účasť na pretekoch prisľúbili aj lyžiari, ktorí sa zúčastnili na zimných olympijských hrách. Trasa pre bežecké lyžovanie povedie okolím obce. Celkovo sa vyznačí a upraví takmer 9 km. Schválená suma pre tento projekt predstavuje 45 722 EUR s 5% spolufinancovaním obce.

Vytvorená športová infraštruktúra bude prístupná verejnosti a veríme, že sa stane obľúbeným miestom pre letné aj zimné športové aktivity domácich obyvateľov aj návštevníkov obce.

Projektová manažérka Klaudia Jozefčeková

Ešte sme len dievčence, už nám svedčia tie čepce

Týždeň pred Veľkou nocou prišli do Materskej školy v Závažnej Porube členovia folklórnej skupiny Poludnica Kvetka a Dušan Migaľovci. Najskôr deťom predstavili porubské kroje. Potom porozprávali o domácich zvykoch spojených s Veľkou nocou. Priblížili priebeh nočnej kúpačky. Zaspievali porubské piesne a ukázali, ako sa dakedy tancovalo na dedinskej zábave. V deťoch našli pozorných poslucháčov a učenlivých tanečníkov. Mladí folklóristi si vyskúšali aj čepce a širáky. Na záver si spoločne zatancovali čardáš na dva a Zuzanku.

text i foto: Lívia Fárniková

Ej, zasadil som mój zelený

V duchu tradícií zasadili členovia Poludnice na Ducha aj v tomto roku urasteného mája v strede Závažnej Poruby. Dievčence majú radosť. Bodať by nie. Máj sa vydáril. Rovný, vyzdobený, vysoký až do neba.

Vďaka za zachovávanie tradícií

Zachovávanie tradícií v dnešných uponáhľaných časoch, keď ľudia akosi majú k sebe čoraz ďalej nie je jednoduché. O to viac je potrebné citlivo a s úctou vnímať to, čo sa v tomto smere darí. Takto sa aj ja pozerám na tradičné stávanie mája v našej obci, ktoré aj tohto roku zabezpečili členovia folklórnej skupiny Poludnica. Úprimne ďakujem, s úctou čitateľ Porubských novín.

-dm-

Sluby, možnosti, realita

Na otázky Porubských novín odpovedá starosta Závažnej Poruby Bc. Pavel Baráni

Pán starosta, náš rozhovor začneme horúcou otázkou. Závažná Poruba potrebuje stavebné pozemky ako soľ. Čo sa spravilo v tomto smere, aká je realita?

Pôvodný zámer Váracké – Liptajovské bol vypracovaný v roku 1996. Zámer zlyhal na vlastníctve, resp. spoluvlastníctve pozemkov. V roku 2009 sme sa rozhodli podporiť stavebný obvod v lokalite pod Iľanovskou cestou. Na tomto zámere intenzívne robil nebohy Ing. Milan Jurčeka. Oslovoval spoluvlastníkov, ale asi 30 % odmietlo dať súhlas, alebo chceli pozemok ponechať pre seba, alebo svoje deti, aj keď ich podiel bol menší v prepočte na m² ako výmera stavebného pozemku. Povedzme si otvorene. Vytvoriť dnes stavebný obvod pre 20 rodinných domov o výmere 1 000 m² vrátane inžinierskych sietí (cesta, voda, kanalizácia, elektrina, chodník) by vyšiel cca na 1 milión €. Kto má taký finančný kapitál? Banky, developer alebo, kde ho získať?

Niekedy nás znepokojuje pálenie odpadu na ohradách. Čo hovorí zákon?

Ak niekto páli vlastný odpad na vlastnej záhrade, porušuje zákon, ak však griluje, varí guláš a nadmerne dymom neobťažuje susedov, nemôže sa postihnúť.

V minulom roku začala prevádzku skládka v Potočku. Aký je tu stav a situácia?

Zrekultivovali sme skládku v Lopatine (cca 2,7 mil Sk). V súlade s územným plánom a po dohode so ZML PS a PD sme vytvorili skládku v Potočku. Ešte raz zdôrazňujem: je to skládka zeminy, drobnej stavebnej suty a zeleného odpadu. Žiaľ, niekoľko nezodpovedných občanov, hoci je pristavený veľký kontajner, vyhodí na skládku aj odpad, ktorý tam nepatrí. Je zarážajúce, že nikto nič nevidí. Alebo ja nič, ja muzikant. Skládku sme upravili, keď boli podmienky pre prístup ťažkých mechanizmov. Objavuje sa aj kritika na miesto výberu skládky. Návrh, ani iné riešenie sme zatiaľ nepočuli. Alebo budeme zeminu, stavebnú suť a zelený odpad vyvážať na skládku TKO za veľký poplatok?

Zima je síce za nami, ale kritické hlasy na úroveň zimnej údržby miestnych komunikácií sa ozývajú aj v lete. Čo spravilo vedenie obce v tejto veci?

Zima bola mimoriadna: -20 °C, vytrvalo padal sneh, fúkal silný vietor. Na území

SR bola 7. februára 2013 vyhlásená kalamitná situácia. My sme v tejto dobe nasadili tri veľké traktory s radlicami, jeden malý a jeden veľký čelný nakladač. Keď sme poráťali, že sneh napadal do výšky 40 cm a vynásobili plochou miestnych ciest vyšlo nám 17 tis. m³ snehu. Dá sa takéto množstvo odpratať za pár hodín, pri silnom vetre a mraze tak, že cesty zostanú čisté? A ešte jedna poznámka. Dá sa odhrňovať, keď autá parkujú na ceste, nie vo dvoroch? Pomôže dopravné značenie zákaz stáť a zastavenia? Pokuty? Alebo chyby začneme vidieť aj v sebe?

Zarazila ma aj poznámka k údržbe chodníkov a k odvozu snehu z Hlavnej ulice. Za chodník, jeho údržbu a čistotu nezodpovedá obec, ale vlastník prilahlej nehnuteľnosti. Za údržbu Hlavnej nezodpovedá obec, ale jej vlastník, teda VÚC a správca cesty.

Verejnosti je známe, že v tomto volebnom období pôsobíte aj ako predseda Združenia miest a obcí Liptova. Predstavme niekoľkými slovami toto združenie.

Združenie miest a obcí Liptova je dobrovoľným združením miest a obcí stredného a horného Liptova. Máme 56 členov (2 mestá – Lipt. Mikuláš, Lipt. Hrádok a 54 obcí). Regionálnych združení samosprávy je na Slovensku 58, spolu máme 2767 členov a tvoria spolu Združenie miest a obcí Slovenska. Združenie miest a obcí Liptova má v 130 člennej rade Združenia miest a obcí Slovenska 2 zástupcov a v 24 člennom predsedníctve 1 zástupcu. Spolu presadzujeme čo najvýhodnejšie vyriešenie priorít pre samosprávu, ktoré je potrebné riešiť.

Čo predstavuje v súčasnej dobe priority Združenia miest a obcí Liptova?

Priority možno zhrnúť do štyroch bodov:

- vrátiť podielové dane pre samosprávu miest a obcí zo súčasných 67 % na 70,3 %, ako to bolo pred 2 rokmi, počet obyvateľov upresniť podľa skutočnej evidencie obyvateľov a nie podľa štatistiky z roku 2010
- školstvo, počet detí na učiteľa v triede
- sociálna oblasť: starostlivosť o deti v detských domovoch a financovanie Domov sociálnych služieb a Zariadení pre seniorov. (podiel štátu, zostatok pacientov).
- ESO (efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa). Návrat k okresným úradom a odborom. Vytvoriť tzv. kontakt-

né miesta (ak budú aj v sídle matiek), kde sa bude dať všetko vybaviť na jednom mieste.

Z pohľadu nášho regiónu je to žiadosť na ministerstve životného prostredia, aby premnožený medveď hnedý bol zaradený medzi lovnú zver. So zástupcami dolného Liptova, Oravy a Turca sme iniciovali na sneme Združenia miest a obcí Slovenska v Nitre uznesenie, aby povolenie pre malotraktory na presun po miestnych komunikáciách, lesných, poľných cestách a cestách III. triedy dávala samospráva obce alebo mesta. Dúfame, že čelným predstaviteľom Združenia miest a obcí Slovenska sa tieto naše požiadavky podarí úspešne vyrokovať s ministerstvom dopravy, ministerstvom životného prostredia a presadiť v parlamente v zákonnej podobe.

Pán starosta, ďakujem za rozhovor.
Dušan Migala, šéfredaktor

Deti sú zázrak života

V minulom roku sa v Závažnej Porube narodilo deväť detí. Starosta P. Baráni pri sviatku detí prijal v piatok 23. mája 2013 v obradnej miestnosti obecného úradu šťastných rodičov so svojimi ratolesťami. V programe sa predstavili škôlkari pod vedením pani učiteľky Lívie Fárnikovej a Ženská spevácka skupina so zbormajstrom Jánom Vadovickým. Starosta Bc. P. Baráni privítal nových občanov a zaželel im, aby v zdraví rástli k potešeniu rodičov i celej obce. Rodičia sa podpísali do pamätnej knihy, prevzali si finančný dar a mamičky pekný kvietok.

Tisícstopäťdesiat rokov od príchodu vierožvestcov Cyrila a Metoda na naše územie

Dňa 5. júla slávime sviatok sv. Cyrila a Metoda. Pripomienka cyrilometodskej tradície je súčasťou Ústavy Slovenskej republiky. Chráňme si ju a nedovoľme, aby bola z Ústavy vyňatá! Priblížme si teda niektoré udalosti z konca 9. storočia po Kristovi na území Veľkej Moravy.

Sme šťastnými dedičmi náboženského a kultúrneho bohatstva, ktoré našim predkom darovali vierožvestcovia Cyril a Metod v roku 863. Jubilejný cyrilometodský rok je výzvou predovšetkým generáciám, ktoré z týchto predkov vzišli, aby sme si svoje privilégium plne uvedomili. Staroslovienska liturgia s množstvom cirkevných kníh prvotnej reči slovenského národa je najvzácnejším živým diadédom, ktorý už 1150 rokov zdobí čelo slovenského národa a my sme jeho privilegiovanými držiteľmi.

Nedajme sa mýliť publikáciami a snahami tých, ktorí vo svojej spupnosti by chceli cyrilometodské dedičstvo, aké my plným právom a rozsahom vlastného prepísať na svoje výhradné konto a nás prepustiť naprázdno.

Vedeckému svetu je všeobecne známe, že svätí Cyril a Metod používali pre slovenský ľud liturgiu, ktorú ešte i dnes používajú slovenskí grékokatolíci. Liturgické knihy boli prvé svetlá slovenskej a všeslovanskej kultúry.

Pri príležitosti 1150 výročia príchodu svätých Cyrila a Metoda na naše územie budú sa konať reprezentačné podujatia osláv spomínaného výročia.

Slovenská republika vynaloží na tieto podujatia približne 164 150 eur. Akcie k tomuto vzácnemu výročiu budú rozdelené do troch etáp.

V dňoch 11. - 15. februára 2013 bola vykonaná Púť k hrobu sv. Cyrila v Ríme pod záštitou KBS, Matice slovenskej a Fóra kresťanských inštitúcií.

Hlavné oslavy spojené s Cyrilom - Metodskou národnou púťou sa budú konať 5. júla 2013 v Nitre a Velehrade. Tu vystúpi s príhovorom k účastníkom osláv prezident SR Ivan Gašparovič. Súčasťou budú prebiehať spomienkové služby Božie na hrade BRANČ.

Na tieto slávnosti zavítajú do Nitry: prezident Európskej únie, pápežský legát, cirkevní hodnostári, veľvyslanci slovanských krajín (Poľska, Ukrajiny, Ruska, Bulharska a Slovinska).

V júli sa uskutoční na bratislavskom hrade DEVÍN slávnosť sv. Cyrila a Metoda pri príležitosti štátneho sviatku. Oslavy Roka sv. Cyrila a Metoda na Slovensku vyvrcholia v decembri 2013.

Na území dnešného Slovenska exis-

tovalo už kresťanstvo pred príchodom solúnskych bratov, ako to potvrdzujú viaceré archeologické nálezy, napr.: v lokalite Bratislava – Rusovce, taktiež objavenie ranokresťanskej kaplnky na DEVÍNE pochádzajúcej zo IV. storočia. Svätí Cyril a Metod priniesli našim predkom (Slovienom) evanjelium im v zrozumiteľnom jazyku. Ešte pred odchodom na Veľkú Moravu v roku 863 Konštantín – Cyril vytvoril písmo hlaholiku – a preložil do slovienskej reči základné dokumenty kresťanskej vierouky. Toto napomohlo šíriť kresťanstvo, vzdelávanie a kultúru Slovienov na území dnešného Slovenska.

V Ríme na Vianoce roku 867 po obhajobe slovienského bohoslužobného jazyka s pochopením a podporou pápeža Hadriana II., ktorý položil bohoslužobné knihy napísané v slovienskom jazyku na oltár v bazilike sv. Petra, čím získali Cyril a Metod pre Veľkú Moravu nielen zrozumiteľný jazyk pre Slovienov, ale i Moravanov a Slovienov v Zadunajskom kniežactve, ale aj slovo literárneho jazyka, jazyka e l i t y dôležitého základu každej kultúry v jej jedinečnosti a rozličnosti civilizovanej Európy.

Naši predkovia takto dostali „dar“ písmo a literatúru na najvyššej úrovni.

Spory o cirkevnú jurisdikáciu trvali počas celej existencie Veľkej Moravy. Po smrti Metoda 6. apríla 885, napriek tomu, že si sám vybral Gorazda za svojho nástupcu, pápež Štefan V. napísal list Svätoplukovi I., obsahom ktorého bol zákaz (vplývali na neho franské kňazstvá a nitriansky biskup Viching) používania slovienského jazyka v liturgii. Začal nútený exodus prívržencov Metoda a prenesenie používania slovienského jazyka v liturgii do Vislanska, Chorvátska, Bulharska a na Kyjevskú Rus. Za mlčanlivého súhlasu Svätopluka I. zanikli na území Veľkej Moravy slovienské cirkevné školy, zdroj kultúry a identity.

Hlavným ukazovateľom je tá skutočnosť, že sa im u pápeža Hadriana II. podarilo presadiť, aby sa slovienská reč stala 4. liturgickým jazykom. Sloviencina, nielen ako jazyk liturgický, ale aj literárny sa dostala na jednu úroveň s dobovými jazykmi Európy a sveta: gréčtinou, hebrejštinou a latinčinou. Stalo sa to na rozhraní dvoch existujúcich nadnárodných kultúr a to byzantskej a latinskej. Došlo

ku kryštalizácii samostatnej slovienskej literatúry, kultúry a spisania práva v stredoeurópskom priestore.

Historické diela ako Proglas – predslov k slovienskému prekladu štvorevanjelia, Zákaz sjudnyj ljudem – veľkomoravský zákoník, Napomenutie vladárom, slovienský spovedný poriadok, Nomokanon – veľkomoravský právny poriadok a Život Nauma slúžili pre potreby pribúdajúceho duchovenstva vychovávaného vo veľkomoravských cirkevných školách.

Výchova v týchto školách bola obnovená v roku 873, kedy sa Metod vrátil z bavorského väzenia a ujal sa cirkevnej správy.

Duchovný odkaz vierožvestcov Európy je silný aj v súčasnosti. Cyril aj Metod sú zdrojom nábožnosti, solidarity a slovanskej vzájomnosti najmä Slovákov, Moravanov, Bulharov a Macedoncov.

Ing. Vladimír Farárik, PhD.

*Do Tvojej ruky
porúčam
svojho ducha,
Ty si ma
vykúpil,
ó Hospodine,
Bože verný.
Žalm 31, 6*

V hlbokom zármutku oznamujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym, že nás dňa 17. marca 2013 v 86. roku života opustila naša drahá mama, stará mama a prastará mama, sestra, krstná mama a teta

**Žofia Jurečková
rod. Erdziaková**

Posledná rozlúčka s našou drahou zosnulou bola v stredu 20. marca 2013 o 14.00 hodine v Dome smútku v Závažnej Porube.

Dcéry Viera, Hana, Zdena a Iveta s rodinami vyslovujú slová poďakovania za všetky prejavy sústrasti, kvetinové dary i účasť na poslednej rozlúčke.

Sviatky Ducha Svätého prinášali v minulosti väčšie oduševnenie

Svätodušné sviatky sú u evanjelických veriacich v súčasnej dobe akoby trochu podceňované. Myslí si to Vladimír Pavlík, farár v cirkevnom zbore Závažná Poruba. V rozhovore pre EPST hovorí o Duchu Svätom ako o téme, ktorú máme nosiť v srdci nielen na sviatky, ale počas celého roka.

Svätodušné sviatky sú neodmysliteľnou súčasťou cirkevného roka, a ich podstata je väčšine veriacich zrejماً. Aké je však skutočné vnímanie týchto sviatkov z pohľadu evanjelikov, aký význam im prisudzujú v dnešnej dobe?

Mám taký pocit, a v podstate som už za dlhé roky svojho kňazského pôsobenia nadobudol presvedčenie, že svätodušné sviatky sú v živote našich veriacich evanjelikov akosi podceňované, dá sa povedať slabo svätené.

Možno teda konštatovať, že sa oproti minulosti dostali akoby na perifériu ľudského záujmu?

Ak by som ich mal posudzovať z osobného pohľadu, začal by som samozrejme vo svojom detstve, ktoré som prežil v rodnom zbore v Žehni. Odtiaľ si pamätám, že svätodušné sviatky boli skutočne svätené niekde na úrovni Veľkej noci. Dodnes si spomínam, že v kostole boli počas nich umiestnené mladučké krásne brezy. Ale hlavne všetci sme prežívali také oduševnenie - jednoducho pojem Duch Svätý mi niečo hovoril už v detstve a zachovalo sa mi to pochopiteľne dodnes. Keď som postupne už v pozícii farára prešiel na iné kňazské stanice, tak som pociťoval isté sklamanie, pretože som sa skutočne s veľkou radosťou pripravoval na tieto sviatky a chcel som ich prežiť so svojimi veriacimi, no bol som veľmi sklamaný. Mal som pocit, že ľudia akoby ani nezaregistrovali, že sú svätodušné sviatky.

Pociťovali ste to v návštevnosti služieb Božích?

Áno. Niekde bolo na službách Božích menej ľudí ako v bežnú nedeľu. Ale musím povedať aj to, že radosť z krásnych sviatkov zoslania Ducha Svätého mi veriaci vrátili v Gemeri. Potešilo ma, že ich prežívali veľmi intenzívne.

V čom je príčina toho, že kým na Vianoce a Veľkú noc bývajú naše kostoly pre-

plnené, o sviatkoch Ducha Svätého to ani zďaleka nemožno povedať?

Ja to vidím tak, že Vianoce sú výraznými sviatkami – ide predsa o narodenie Pána Ježiša. Rovnako je to s Veľkou nocou, ktorá je i veľmi citovo motivovaná. Tam to ešte ľudia dosť intenzívne prežívajú. No a Duch Svätý? Keď sa nad tým zamyslím, mám dojem, že si na Neho akosi „nepotrpíme“. Veď sa len pozrime na to, aké slabé je u veriacich povedomie tretej Božej osoby. Akoby nám to všetko bolo

• Vladimír Pavlík, farár v cirkevnom zbore Závažná Poruba

vzdialené. Možno je to do určitej miery dané aj tým, že i v našom prostredí sa občas stretáme s tzv. duchárstvom, teda prehnaným dôrazom na Ducha Svätého. No a my protestanti sa pritom vždy tak nejako naježíme. No každopádne by sme Ducha mali prijímať do svojho života, pretože Ho veľmi potrebujeme.

V čom najviac?

Ono je to v podstate podobné, ako keď sa pri konfirmácii učíme, že viera je dar Boží. A o túto vieru máme zápasieť. Rovnako sa máme modliť s prosbou o dar Ducha Svätého. Veď celý náš život viery má byť aj o tom, že hľadáme Pravdu. A k nej patrí i Duch Svätý.

Keď sa ako kazateľ snažíte približovať veriacim tematiku Ducha Svätého, na čo kladiete najväčší dôraz?

Mne je spomínaná problematika veľmi blízka, preto sa snažím o Ducha Svätom kázať v priebehu celého roka, nielen počas sviatkov. Jednoducho cítim potrebu to ľuďom zdôrazňovať. Asi aj preto, že som vyrastal v zbore, kde som priam cítil účinky Ducha Svätého. Aj v mojej rodine to tak bolo, tam sme jednoducho žili takými otázkami. Mal som veľmi zbožného starého otca, ktorý bol v svojej viere akoby zameraný práve na účinky Ducha Svätého a on to v nás doslova pestoval. Pre

mňa je teda tá tretia Osoba veľmi zrozumiteľná. Ale fakt je, že nie pre každého je to samozrejmé. Veď počas celej mojej farárskej praxe som mal iba jeden jediný rozhovor s veriacim, ktorý sa zaujímal o Ducha Svätého.

Keďže vyučujem náboženstvo, otázkou Ducha Svätého vysvetľujem i deťom. Hovorím im: To, čo je dobré vo vašich srdiečkach, to je práca Ducha Svätého.

Súvisí táto náročnosť chápania s akousi abstraktnosťou Ducha Svätého vo vnímaní človeka?

Samozrejme. Ježiš je v chápaní veriacich „viditeľný“ – či už ako Dieťaťko, alebo potom na kríži. Boha zas berieme ako Stvoriteľa, takto ho berieme a prežívame. Ale prijať Ducha Svätého, s tým máme trochu problém.

Možno účinky Ducha Svätého demonštrovať aj na konkrétnych príkladoch?

Iste. Sám som sa s niekoľkými takými prípadmi stretol. Išlo napríklad o jedného človeka, ktorého som spoznal, keď som si robil certifikát v rámci pomoci ľuďom závislým od alkoholu. On bol narkoman, liečil sa a bol v hroznej situácii, pretože v priebehu roka výsledok svojho úspešného podnikania „investoval“ do drog. Minul na ne dva milióny korún. Veľakrát s tým skúšal prestať vlastnou vôľou, no v jeden moment si uvedomil, že je tu ešte cesta, ktorú neskúsil. Bola to cesta s Bohom. Viete, niekedy toho Boha ponúkame ako poslednú možnosť, keď už všetko ostatné zlyhá, ako takú barličku. Ale tomuto človeku nikto predtým o Bohu nehovoril. Až potom padol na kolena a prosil Ho o pomoc. No a skutočne sa to stalo, Duch Svätý ho zasiahol a pokiaľ viem, tento človek sa zo svojej závislosti dostal a práve viera mu pomáha bojovať ďalej.

Ďalším aspektom svätodušných sviatkov je pripomenutie si založenia cirkvi. Ako tieto udalosti vnímajú veriaci?

Nemyslím si, že sa tým nejako extra zaoberajú, aj keď si to na službách Božích vždy povieme. A musím povedať, že sa celkom nestotožňujem s tým pohľadom, že po tieto dni si cirkev pripomína svoje narodeniny. Myslím si totiž, že nemôžeme stanoviť jeden moment a povedať si:

Tak od tejto chvíle sme boli kresťanmi. Veď to povedomie a viera tu už bola aj predtým – a znova to súvisí s Duchom Svätým, ktorý pôsobil už aj pred zoslaním. Nepovažujem to teda za jeden moment, ale za celý proces, ktorý potom vyústil do založenia cirkvi.

Stretli ste sa na svojich pôsobiskách aj s ľudovými zvykmi, ktoré sprevádzali tieto sviatočné dni?

Pochádzam z východu a tam sú ľudia veľmi striedmi v prejavovaní takýchto vonkajších okázalostí. A to sa mi páči. V chrámoch bola maximálne zavesená nejaká vetvička, niečo zelené, ale žiadne veľké vyzdobovanie to nebolo. Zelená a čerstvosť sú predsa symbolom.

Ani máje sa nestavali?

Ale to áno, niekde ich chlapci stavali na prvého mája, inde práve na svätodušné sviatky – hlavne v obciach, kde bola silná príslušnosť k cirkvi.

Po svätodušných sviatkoch prichádza nedeľa Svätej Trojice. Čo pre evanjelikov znamená?

Je to akoby zhrnutie slávnostnej časti cirkevného roka, troch výročitých slávností.

Zuzana Zimániová

Zdroj: Evanjelický posol spod Tatier
č. 20-21/2013

Bohoslužobný život zboru

V uplynulom období sme krstili:

Dorotku Vyšňanovú
Adama Vretenára
Alžbetu Fašanokovú
Jána Hrica
Zuzanu Staroňovú
„Kto uverí a pokrstí sa, bude spasený.“

Do stavu manželského vstúpili:

Martin Kováč a Zuzana, rod. Staroňová
Andrej Jurošek a Zuzana, rod. Paulínyová
Manželstvo si dali pozhenať:
Roman Kloták a Zuzana, rod. Kutlíková
„Čo Boh spojil, človek nerozlučuje!“

V nádeji vzkriesenia sme sa lúčili:

Žofia Jurečková, rod. Erdziaková – 86 r.
„Blahoslavení všetci, ktorí v Pána umierajú.“

V pokoji a duchovnom oživení sme prežili pôstne obdobie, následne Veľkonočné sviatky, ako aj obdobie Zoslania Ducha Svätého – Turice a vstupujeme do tzv. potrojičného obdobia. Pred nami je 26 nediel po Svätej Trojici.

S radosťou môžeme konštatovať, že sa nám podarilo opraviť náš milý chrám, ktorého 80. výročie postavenia si budeme tohto roku pripomínať. Opravu sme zaplatili z vlastných ofier a milodarov. Chceme sa poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali či už finančne alebo prácou pri obnovovaní fasády nášho kostola. Keďže v tejto chvíli ešte nemáme vyčíslené všet-

ky finančné náklady tejto opravy, bude to uvedené v ďalšom čísle našich Porubských novín.

Pozvania a oznamy:

15. 6. – Deň Liptovsko-oravského seniorátu v Amfiteátri vo Východnej – seniorátne stretnutie detí, dorastu, mládeže, mužov a žien, vystupuje aj náš spevokol Fidelitas; 09:00 h – služby Božie, odchod autobusu zo Závažnej Poruby o 08:00 hod.

23. 6. – 10:00 h. – slávnostné služby Božie spojené s konfirmáciou a zlatou konfirmáciou.

23. 6. – koncert spevokolov Liptova v Ev. a.v. kostole v Liptovskom Jáne o 14:30 hod.

Predsedníctvo zboru ECAV
Závažná Poruba

Služby Božie na Ducha svätého

Možno pod vplyvom článku, ktorý vyšiel v Evanjelickom posle a ktorý je uverejnený aj v našich Porubských novinách. Možno vplyvom iných okolností, ale účasť na týchto službách Božích bola vyššia ako po iné roky. Tieto slávnostné služby Božie boli obohatené vystúpením spevokolu Fidelitas. Vyvrcholením, bol krst dospelej sestry Zuzany Staroňovej, ktorý bol akýmsi potvrdením toho, že účinky Ducha Svätého pretrvávajú a pôsobia aj dnes.

Máj – mesiac prvoprijímajúcich detí

V najkrajšom mesiaci roka v rímskokatolíckych kostoloch pristupujú deväťročné deti k prvému svätému prijímaniu. V našom farskom kostole v Okoličnom táto slávnosť bola na Svätodušnú nedeľu 19. mája. Vtedy 21 detí prvýkrát prijalo Eucharistického Spasiteľa.

Z našej obce sme mali iba jedno prvoprijímajúce dieťa. Bol to Samko Šúlek.

K tejto významnej udalosti v jeho živote blahoželáme. Nech spomienka na tento deň navždy ostane v jeho srdci.

H. Šarafínová

Sebe pre potešenie, druhým pre radosť

Možno viete, možno nie, že origami je japonské umenie skladania papiera. Je zaujímavé, že túto techniku nepriniesol do Závažnej Poruby Japonec, ale dieťa. Školáčka Saška Guothová, keď bola prváčkou. Naučila ju to pani učiteľka. Túto techniku predviedla sestrám Kvetke a Vlaste Piatkovie.

Papier sa skladá do malých trojuholníčkov, ktoré do seba zapadajú a podľa predstáv autora tvoria rôzne tvary a figúry. Zručné, tvorivé a činorodé sestry oslovilo origami do takej miery, že dekoratívne predmety z papiera zhotovujú už viac ako dva roky. Pracujú s kancelárskym papierom, bielym aj farebným. „Robíme to sebe pre potešenie, druhým pre radosť,“ povedala mladšia zo sestier. A je to tak, ako povedala. Kto navštívi Piatkovie príbytok na Hlavnej, neodíde s prázdnu rukou. Hostí vďačne obdarujú labuťou, košíkom, vázou, vajíkom, dokonca aj ananášom... A to všetko z papiera.

Cesta rozprávkovým lesom sa vydarila

ZRPŠ pri MŠ a ZŠ spoločne s Obecným úradom v Závažnej Porube pripravili pre deti k MDD v nedeľu 2. júna 2013 tradičnú Cestu rozprávkovým lesom. Počasie sa umúdrilo, zasvietilo slniečko, cesta bola schodná. Nebola to len prechádzka, ale aj poznávanie lesa, jeho obyvateľov a rastlín, kreslili, skákali. Preukázali zručnosti i vedomosti. Vyznačenú trasu prešlo viac ako 150 účastníkov. Je naozaj chvályhodné, že porubská mládež sa v hojnej miere zapojila do tejto spoločnej akcie rodičov, učiteľov a detí. Pomohli ako rozprávkové postavičky a zahrli to veru dobre. Deti nemali strach, prekážky prekonávali a zhromažďovali pečiatkové potvrdenia o splnení úlohy. V sprievode rodičov si smelo vykračovali po rozprávkovej ceste. V cieľi sa najviac potešili cukrovej vate a pochutili si aj na perfektnom guláši. Viac sa dočítate na poslednej strane.

text i foto: -dm-

Okienko MŠ

Kniha: Čarovný svet rozprávok

Autor: deti 2. triedy
Kde vznikala tvorba: v spálni pred spaním
Rok vydania: 2013

Koníkovi

Vikinka B.: Kde bolo, tam bolo, bola jedna mašťaľka pri lese. A tam žil jeden koník menom „Zlatá hviezdička“

Terezka: Zlatá hviezdička sa vybrala na prechádzku. Potom stretla svojich rodičov a išli sa prejsť do lesa.

Ninka: A tej Zlatej hviezdičke padla na hlavu šiška. Potom šli ďalej a stretli ďatľa.

Miško Č.: A Zlatá hviezdička po tej šiške mala na hlave hrču ako svet.

Lenka: Ale tej Zlatej hviezdičke spadla na hlavu druhá šiška.

Oliverko V.: A ten Ďateľ povedal: „Aha tebe narástol na hlave kopček, alebo niečo druhé?“

Miško Č.: Ten kopček na hlave, to bola hrča.

* * *

Čarodejník a kocúr

Ninka ?: Kde bolo, tam bolo, bola jedna chalúpka pri lese.

Miško Č.: A v tej chalúpkke žila ježibaba.

Vikinka B.: A mala kocúra, ktorý jej lovil myši.

Ninka ?: Mala ešte jedného papagája.

Vikinka B.: On jej hovoril, čo má variť, čo sa stane a čo sa už stalo.

Olko V.: A jedného dňa priletel kúzelník na lietajúcom koberci.

Ninka?: Šiel ku ježibabe a chcel od nej, aby mu dala svojho kocúra.

Miško Č.: A ježibaba vravela: „Nedám ti ho!“

Olko V.: A čarodejník na lietajúcom koberci sa rozhneval a premenil ježibabu na myš.

Vikinka B.: Kocúr sa rozhneval, že kúzelník premenil paničku na myš a zaškraľbol čarodejníka pazúrom. Čarodejník sa rozhneval.

Paťko Č.: Potom odletel na koberci a išiel si hľadať druhý domček, kde býva ježibaba s kocúrom, aby jej ho dal.

Vikinka I.: A tá jej ho dala.

Vikinka B.: Aby mu lovila myši, lebo ich mal milión päťsto.

Olko V.: A keď ten kocúr pochytil všetky myši, tak ten čarodejník ho dal svojim detičkám.

* * *

Autor: Oliverko Valent
Kde vznikala tvorba: doma
Rok vydania: 2013

Polovník Tomáš a chodiaci dubák.

Jedného krásneho slnečného dňa sa jeden polovník menom Tomáš vybral do lesa na hriby. A čo sa prihodilo? Stretol jednu krásnu čierno-hnedo bodkovanú hubu. A tá huba mu povedala: „Vyber sa na čistinku pri jazere a tam nájdeš veľa krásnych húb.“ Ako povedala tak sa aj stalo. Našiel tam veľa krásnych húb. Vzal si aj túto čierno-hnedo bodkovanú hubu domov a staral sa o ňu ako o svoju prvú dcéru.

V jedno slnečné ráno prišla do záhrady straka a chcela si zobrať tú krásnu hubu, ale hrbík povedal polovníkovi: „Nie prosím, nechcem sa vrátiť späť do lesa!“ Tomáš povedal: „Dobre, ale musím tú straku dáko odohnať,“ a vzal metlu a odohnal tú čiernu straku. Ona sa ale na druhé ráno zas vrátila, no polovník však bol pripravený a pripravil na ňu strašiaka.

Dubáčik chcel byť pri ňom, lebo v lese sa prizeral tomu, ako ľudia pozbierali veľa krásnych húb a dali ich do polievky.

U Tomáša na dvore sa objavil jeden deduško, ktorý mal veľa takých rozprávajúcich húb, ale takúto ešte nemal. Tak sa opýtal polovníka: „Tomáš, prosím milý človek, dali by ste mi túto krásnu hubu?“ A Tomáš povedal: „Nie, nájdite si druhú.“ Deduško mu povedal: „Nie, ja si druhú nenájdem, chcem túto!“ Dubáčik mu povedal: „Ja ku tebe nejdem, chcem ostať u Tomáša.“

Tak ten deduško odišiel a Tomáš si nechal hrbík a žili si spolu šťastne v jednej krásnej hnedej chalúpkke.

Koniec.

Vo vtáčom kráľovstve

Májová téma o vtáctve je pre deti príťažlivá, vtáčky máme všetci radi: spevavce nám poskytujú piesne pre dušu, dravce nás nadchýňajú svojou majestátnosťou, lastovičky prinášajú jar, bocian je vďačný objekt na pozorovanie rodinného spoložitia od jari do jesene.

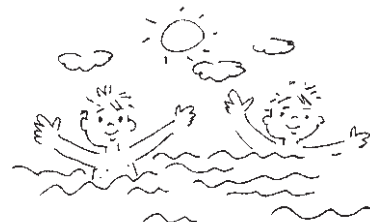
No a aby sme poskytli deťom aj niečo z exotických exemplárov na priame pozorovanie, išli sme navštíviť pána Kuzmu tu v Závažnej Porube, ktorý má chov exotického vtáctva za svoju celoživotnú záľubu. Postavil si na dvore voliéry pre rôzne druhy vtákov, najzaujímavejšie a najatraktívnejšie sú pávy a korely. Navštívili sme ich s druhou triedou materskej školy. Deti boli z tej krásy nadšené, ani odísť sa im nechcelo. Naproti nenápadnému sfarbeniu našich vtáčkov sa im pávy zdali ako umelecké diela prírody.

text i foto: Lívia Fárniková

Deň Zeme v materskej škole

Deň Zeme - 22. apríl sme v Materskej škole v Závažnej Porube prežili pre deti zrozumiteľným jazykom. Vyčistili sme si okolie, naučili sme sa, aké dôležité je pre život udržiavať čistý vzduch a tiež vodu v edukačných hrách. Deti si postavili čistíčku vody a svoje výtvarné práce venovali našej krásnej prírode.

Deň veselých zúbkov

Naša materská škola sa opäť zapojila do projektu „Veselé zúbky“, čím výraznou mierou prispela k osвете smerom k rodičom v oblasti správnej dentálnej hygieny u detí.

Spoločne s rodičmi sme strávili príjemné zúbkové popoludnie. Na úvod rodičia vyplnili krátky kvíz, potom si pozreli inštruktážne video s pani doktorkou MUDr. Katarínou Bartonkovou a jej zúbkovými pomocníkmi Adrianou Polákovou, Mirom Jarošom, Robom Pappom a Bystríkom. Po pozretí videa sme si zhrnuli najdôležitejšie informácie o správnom čistení detského chrupu. Deti mali pre rodičov pripravené aj prekvapenie – vystúpenie s nacvičenou pesničkou Veselé zúbky. Na konci vystúpenia boli deti odmenené medailami a knižkami Bibi a Bibka.

Zapojením sa do projektu a za krásne kresby, deti získali zúbkové balíčky.

Mgr. Dana Čupková

Najviac mladých milovníkov prírody v chránených územiach

Materská škola sa dňa 5. 6. 2013 zapojila do pokusu o vytvorenie slovenského rekordu „Najviac mladých milovníkov prírody v chránených územiach“.

Po príchode na miesto sme sa najskôr spoločne odfotografovali pri tabuli s označením: „Národný park Nízke Tatry“, potom sme sa rozdelili na triedy a presunuli na stanovištia.

Mladšie deti vedeli pomenovať zvieratká, ktoré si so sebou priniesli ochránari, zahrli sa na veveričky a nazbierali plné kopy šišíek. Na prechádzke pozorovali krásy prírody, jej čaro a jedinečnosť. Našli aj stopy srnca.

Staršie deti sa naučili rozpoznať dravce a spôsob ich života, pozorovali hmyz na zemi i na stromoch, tiež videli ako ochrancovia prírody nastavujú pasce na lykožrúta smrekového. Na vychádzke objavili žabku, pozorovali stopy srnca a jeleňa. Rozlišovali druhy stromov a odhadovali ich vek. Najväčší smrek objali, kmeň mal veľmi veľký, deti ho odhadli na 25 rokov, ale ujo ochránar im povedal, že má aspoň 70 rokov. Deti poznali niektoré liečivé rastliny, našli sme mäta priepornú, devatsil lekársky (ľudovo lopúch) a na vlastnej koži pocítili, čo dokáže žihlava. Z kvietkov určili nezábudku.

Na záver akcie si deti pochutnali na vlastnoručne opečenej „safaládke“ s chlebíkom. Exkurzia v chránenom území NAPATu deťom rozvíjala environmentálne cítenie, priniesla im nové, zaujímavé informácie o prírode a predovšetkým zanechala krásny zážitok.

Kniha rekordov ... , pridali sa aj škôlkári zo Závažnej Poruby ...

Mgr. Dana Čupková

Egon Steuer je pravidelným návštevníkom webovej stránky Závažnej Poruby

O rodine Báthoryovej a Staroňovej, ktoré pomáhali Židom písať Porubské noviny č. 30 - MAREC 2002, Ročník: VIII. s. 11 - 12.

Ako chlapec unikol o vlások vyvražďovaniu Židov. Plný mladíckej sily sa presadil ako basketbalista a neskôr zožal úspechy ako tréner. Keď sa s deravými košmi rozlúčil, projektoval tisíce bytov v Amsterdame.

Egon Steuer je v Holandsku žijúci 77-ročný slovenský emigrant židovského pôvodu, ktorý pochádza z Košíc. „Posledných osem mesiacov vojny až do oslobodenia som prežil v lesnom bunkri, ktorý postavil otec s mojím starším bratom,“ povedal v rozhovore pre Pravdu. (Autor: Miroslav Čaplovič, Pravda, 05.05.2013, 08:00)

„Egon Steuer prežil hrôzy vojny a neskôr sa stal veľmi úspešným basketbalovým trénerom a tiež architektom.“ (Autor: Ivan Majerský, Pravda, 05.05.2013)

Čo povedal Egon Steuer o Závažnej Porube pre denník PRAVDA:

„Vypuklo Povstanie, bolo potlačené a Nemci obsadili Slovensko. Z Liptovského Mikuláša sme odišli do Závažnej Poruby. Jedna statočná rodina, volali sa Ján a Eva Báthoryovci, nám vytvorila bunker. Urobili ho z pivnice. Vždy, keď sa zdalo, že do domu by mohli prísť na kontrolu Nemci alebo gardisti, tak sme sa skryli do bunkra a Báthoryovci nás zasypali zemiakmi, aby sme boli neviditeľní. Istotu sme však nemohli mať, pretože človek nikdy nevie, či sa nenájde nejaký zradca. Obyvatelia Závažnej Poruby boli dobrí ľudia, ale opakujem, že istota nebola stopercentná. Preto sme zmenili skrýšu.“

Kde ste našli nový úkryt?

Otec a brat, ktorý bol odo mňa starší, vykopali v lese bunker pre päť osôb. Trvalo im to dva týždne. Z vyrúbaného dreva dokonca urobili posteľe. V tomto bunkri sme prežili približne až osem mesiacov.

Ako ste si zabezpečili potraviny?

Jedlo nám nosili Báthoryovci, pripadne niekto z našej rodiny v noci zašiel k nim. Mama chodievala aj skoro ráno prezlečená za sedliačku, takže pôsobila nenápadne. U ženy sa dalo ťažko zistiť, či je Židovka. V prípade mužov to bolo jednoduché. Stávalo sa, že Nemci pristavili muža alebo chlapca, ktorého podozrievali, že je Žid. Prikázali mu stiahnuť si nohavice, a keď zistili jeho obriezku, okamžite ho zastrelili a išli ďalej. Neskôr, keď sa roztopil sneh, sme sa živili aj zberom lesných plodov. V

lesnom bunkri sme prežili až do skončenia vojny. Nie však všetci, ale štyria.

Kto chýbal?

Sestra. Prepadával ju panický strach z podzemného priestoru. Prichýlila ju jedna statočná rodina v Závažnej Porube, ktorá sa k nej správala ako k vlastnému dieťaťu. Boli to Michal a Zuzana Staroňovci. (Autor: Miroslav Čaplovič, Pravda, 05.05.2013, 08:00)

Zdroj: denník Pravda, 05.05.2013, /08:00/.

Autor: Miroslav Čaplovič, celý článok v denníku Pravda ...

Milión návštevníkov

Pred dvoma rokmi – 2. mája 2011 o 08:00 h bola spustená webová stránka našej obce. Za tieto dva roky trvania našu stránku navštívilo približne 1 047 000 návštevníkov, je to naozaj pekné číslo. Postupom času stránka naberala na obsahu a na popularite. Do dnešného dňa od založenia stránky sme zverejnili 763 článkov, ktoré približovali život a iné udalosti v obci.

Pri tomto 2. výročí sa chcem poďakovať hlavne p. Dušanovi Migaľovi, poslancovi obecného zastupiteľstva, za pravidelné písanie článkov a vám užívateľom, čitateľom a aj ostatným pisateľom (je nás málo) za námety, články, fotografie, komentáre a hodnotenia.

Táto stránka sa stala virtuálnym miestom diania obce Závažná Poruba, preto verím, že i naďalej ju budete navštevovať, aby vám, ktorí nebývate priamo v obci, nič neuniklo.

Je čo zlepšovať a zdokonaľovať, preto verím, že nám pomôžu aj vaše príspevky. Ďakujeme za vašu dôveru.

webmaster- ©2013

K. Devečková: Všetkým tvorcom webovej stránky našej Poruby blahoželám a zo srdca ďakujem.

Ondrej Dvoran: Dobré vedená a upravená stránka. Tvorcovia si dávajú záležať na obsahu a hlavne aktuálnosti. Toto je dobré pre ľudí mimo obce-majú prehľad z prvej ruky. Prajem veľa úspechov v práci, objektívnych čitateľov a kritikov.

Otcovia dediny (richtári, predsedovia, starostovia)

Opýtajte sa kohokoľvek z nás, ktorá dedina je najkrajšia, jednohlasne vám odpovieme, že naša „rodná“. Je nás už tak málo, že sa môžeme zrátať na prste jednej ruky. Sme z generácie narodennej v roku 1930 a Závažnú Porubu ľúbime neustále ako svoju prvú, čistú lásku. Bola a ostala navždy pre nás fantasticky krásnou dedinou. Zo všetkých jej pôvabov vyniká majestátny vrch nášho detstva „Poludnica“. Tu si oddychuje na jej hlave slnko, vždy na poludnie pri svojej dennej púti a z tejto zástavky sa obzerá široko, ďaleko. Táto „hora hôr“ ešte aj dnes poskytuje športové radovánky a pozvanie na zaujímavú turistiku, v zime, keď je oblečená do bieleho šatu alebo po celý rok o odev zeleňom.

V našom dávnom detstve poletovali sme aj my po nej spolu s pestrofarebnými motýľmi a zbierali sme čučoriedky, maliny a drobné červené lesné jahody, ktoré sme volali „chrústavky“. Tie nám dodávali vitamíny prvej akosti. Kolovala povest,

že niekde pod skalou na „Rakytovcí“ zakopal Jánošík svoje poklady a miesto označil krížom. Značka rokmi zarastla mäkkým machom a pre nás zvedavcov ostala iba rozprávka. No rástli tam brusnice s drobnými červenými plodmi, a my sme toto vzácné lesné ovocie prinášali domov plné koše. O zbieraní hribov ani nehovorím, spod každej sukne jedličky vykukával „Dubák“ s hnedou čiapkou. Chodili sme ich predávať na trh do mesta a spolu s triedením kúkol od pšenice, s nazbieranými krídelkami chrústov boli medzi našimi prvými zárobkami v núdzových časoch. Peniaze sme používali na školské potreby a knihy, občas aj cukríkovú lahôdku.

Druhá svetová vojna neušetrila nikoho. Vtrhla do nášho bezstarostného detstva ako uragán, kosila nielen zvieratá a ľudí, odfúkla aj čarovnú vôňu našich hôr a polí, obrala aj nás o ďalšiu romantiku, privčasu sme dospeli! Zmĺkli aj veselé spiežovce ovčích stád a odleteli motýle.

Za akéhokoľvek politického režimu boli ľudia dobrí a zlí vo svete. Priepasti medzi chudobnými a bohatými sa rodia nanovo. Máme síce krásne obchody s rôznorodým tovarom s dovozom z celého sveta, máme moderné bývanie

duť slamka. Väčšiu hodnotu má zdravý, sedliacky rozum ako neplodné reči diskusie i rokovania terajších politikov, prikláňam sa k tomuto názoru. Predvádzajú sa pred nami so svojim divadelným umením. Dnes už ale „Pospolitý ľud“ alebo „Obyčajní ľudia“ poznajú tieto komédie. Nie je všetko zlato čo sa blyští.

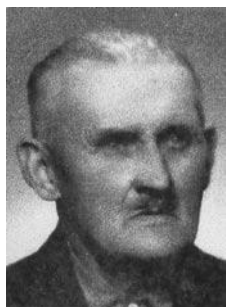
No nie o tomto som chcela hovoriť ale o mužoch na obrázkoch. O týchto ľuďoch, ktorých som poznala od malička. Boli plní tvorivej energie a odvážnych plánov, ktorí sa dokázali presadiť svojimi nápadmi a znalosťami a vniesli do našej dediny pohodu a pokrok, nejedného z obyvateľov podržali „nad vodou“. Starosta v každej životnej situácii bol podporným stĺpom aj v cudzom ľudskom stradaní i utrpení. Hovorí sa, že nie v snehu, ani v piesku, ale v číne a duchu sú stopy po človeku.

Vo svojej existencii mala som asi 4 roky, mozog mi zapisoval najprv matne, neskôr už jasnejšie, všetko, čo sa okolo nás dialo a pamätám si to akoby sa to odohrávalo včera. Iste ste už aj vy mysleli na okamih svojho prvého zážitku, či to už bolo v kolíske alebo ste svet začali vnímať ako batoliatko. Pamätám sa, že som sa neraz zobudila v noci na hlásnikovu trúbku, keď oznamoval „Odbila dvanásť hodina, chváľ každý duch Hospodina“. Postupom času zanikla táto hláška, nahradili ju hodiny „Kukučka“ sme ich volali a robili stále: „Kukuk, kukuk.“ Potom ako novodobý objav zavítala k nám električka, bolo to akoby sa na povalu domu nalepila hviezda. Zhaslo blinkajúce svetielko na knöte petrolejovej lampy. Obecný bubeník prestal raz náhle bubnovať: „Dáva sa na všeobecnú známosť“ a pokračoval kriklavým hlasom v aktuálnych správach. Vytlačil ho z práce rozhlas a rádio keď sa nám prihovárali jasnou, zrozumiteľnou rečou o všetkom, čo sa vo svete stalo. Keď zatrubil v našej dedine prvý autobus, skáľalo nám srdce od radosti.

Tešilo nás hlavne to, že už nemusíme unavovať svoje nohy po kamenitých poľných chodníčkoch, keď sme putovali denne-denne do Liptovského Mikuláša do odborných škôl. Zodrali sme pri tom veľa topánok a keď nám už z nich vykukovali kosti, opravil nám ich obuvník ujo Čupka a boli ako nové. Obyčajne nás naomínali veľké pluzgiere, lebo zabudol z nich vybrať klinec. Najradšej sme chodievali bosí, z toho vzniklo aj pomenovanie „bosonohé detstvo“. Bolo skromné, ale krásne, boli sme úzko spätí ešte s nepoškvrnenou, panenskou prírodou.

Bože, ako rýchlo sme zostarli. Vraví sa, že umenie nie je zostarnúť, ale umenie je starobu znášať.

Vraciam sa znova k ľuďom, čo vstúpili do dejín našej obce. Otvárali dvere poznaniu, vzdelaniu a pokroku. Ale aj

• Ján Kováč Nižný
richtár, 1927 - 1937

• Michal Kováč
richtár, 1937 - 1942

• Peter Niňaj u Kurátorov
richtár, 1943 - 1944

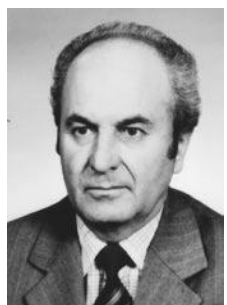
• Martin Galko
predseda, 1948 - 1952

• Michal Kováč
predseda, 1960 - 1972

• Ján Kubovčík
predseda, 1972 - 1981

• Ján Štrkolec
predseda, 1982 - 1990

• Jaroslav Jurečka
starosta, 1991 - 1998

• Bc. Pavel Baráni
starosta, 1998 -

a nad hlavami ešte mierové nebo, ale pre telesné pôžitky zabúdame na duševné hodnoty. Priepasti, ktoré sa tvoria medzi ľuďmi, neveštia nič dobrého. Vznikajú nové štrajkujúce prúdy a sľuby dnešných politikov nám pripadajú ako mydlové bubliny z našich detských hier. Vytvárali sme si ich z vody a zo „Šichtového mydla“. Leteli z našich úst k nebesiam ako lopty nafúknuté našim dychom. Boli krásne s farbou dúhy, ale krehké, za chvíľu splasli, ostala nám v ruke len prázdna, tenká a

títo, čo sa tam nezapísali, nenápadní a skromní, čo už nie sú medzi nami, priložili svoje pracujúce ruky a um k rozvoju našej dediny. Postavili si pomníky, o čom svedčí krásny „Kultúrny dom, chrám Boží i milovaná škola“. Na znak úcty k nim i k ich čínorodej práci venujem tieto starodávne spomienky.

Prajeme si všetci rodáci i prisťahovalci do našej dediny, aby sme žili svorne, aby bola plná dobrých ľudí, aby v nej rástli zdravé a šťastné deti. Nech rozkvitá naďalej pod vedením múdrych a starostlivých „Otcov dediny“ a nech je aj pre ďalšie generácie veľkou „hrdosťou“ a láskou.

Elena Vadovická, rod. Kovačová

Richtári, starostovia, predsedovia MNV

1646	Albert Jurečka
1770-1771	Tomáš Čupka
1861	Matej Jurečka
1873-1875	Matej Broska Michal Král' Matej Iľanovský Greichman Michal Iľanovský Hrubký
1913-1919	Michal Valent
1919-1927	Matej Kováč Vyšný
1927-1937	Ján Kováč Nižný
1937-1942	Michal Kováč
1942-1943	Ján Jambrich Bosých
1943-1944	Peter Niňaj u Kurátorov
1944-1945	Ján Agnet
1945-1945	Matej Jambrich Jozefov
1945-1948	Vladimír Kováč
1948-1952	Martin Galko
1952-1953	Peter Rúfus
1953-1954	Michal Iľanovský
1954-1960	Martin Niňaj
1960-1972	Michal Kováč
1972-1981	Ján Kubovčík
1982-1990	Ján Štrkolec
1991-1998	Jaroslav Jurečka
1998 -	Bc. Pavel Baráni

Nemôžeme žiť z minulosti

Z rozprávania našich starých otcov.
(Čo sa dialo pred našim narodením?!)

Richtár bol predĺženou rukou zeme-pána. Okrem povinnosti plnil aj príkazy „Stolice štátu“. V obci kontroloval plnenie finančných povinností, vyberal a rozvrhoval vojenskú a domácu daň, zabezpečoval pracovníkov na opravy ciest a iné verejné práce, najímaj nových strážnikov i obecných zamestnancov. Medzi veľmi dôležité povinnosti patrilo aj dozieranie na verejný poriadok v obci, odovzdávanie zločincov na súdne stíhanie zemepánovi, alebo Stolicí. Správny aparát tvorili ďalej „boženíci“ a notár, ktorý mal na starosti celú administratívu. Richtár prijímal brebesníka, poštára, hájnika. Sociálne pomery pred prvou svetovou vojnou boli ťažké. Bývanie poskytovalo smutný obraz. V jednoizbovej drevenici tých chudobnejších sa tiesnili aj dve tri rodiny. Do predsiene zatvárali aj dobytok, aj hydina mala svoje miesto v dome. Obyvatelia živorili na kúsku zeme. Okrem kapusty a zemiakov, ovsu sa v obci neurodilo nič pri malom vlastníctve polí-čok.

Prvá svetová vojna 1914-1918 bola ťažkým bremenom. Chlapi z obce museli narukovať. Na obyvateľstvo neúprosne dolahla bieda, hlad a epidémie. Sústavne bol nedostatok soli, kože, železa a petroleja. Ľudia svietili málo. Sedávali po tme, blinkalo iba slabo svetielko na knôte petrolejovej lampy. Cez vojnu sediaci boli väčšinou doma. Bezmajetní a domkári rukovali. Bohatli na biede chudobných. Najviac bohatli židia. Šírila sa nenávisť voči pánom. Dochádzalo čoraz viac k revolučným prejavom. Po druhej svetovej vojne začali „tržby“. začalo trhovníctvo. Dobytok sa delil na statok robotný (voly, kone), dojný (kravy, kozy, ovce). Konské záprahy sa hodili aj na furmanky, využívali sa aj pri lesných prácach, odvoze dreva. Z úžitkového dobytku najväčší význam mal chov oviec. salašníctvo prekvitalo. Potom sme prišli na svet už aj my (a otvorili sa nám oči do „druhého sveta“ poznania).

Začal sa život o štipku radostnejší.

Elena Vadovická, r. Kováčová

Detstvo je ladič klavírov

Osud bol ku mne štedrý. Keď pozerám do rozžiarených, dychtivých očí osemročného dievčatka, ktoré sedí pod stromčekom v matrôzkach s kohútom na hlave a bábikou na rukách, viem, že som mala šťastné detstvo. Napriek tomu, že otec odišiel priskoro a ja ho nosím v sebe celý život zidealizovaného. Je dobre uvedomovať si fakty, ktoré navodili očakávania. Je to analgetikum. Utíši, no nevylieči. Ale starala sa mama a obaja krstní. Mala som všetko, čo v tom čase dieťa v bežnej rodine mohlo mať: 10 korún na 1. mája, svietiace lízanky, baulónový pulóvrik, aj kozačky. Aj rifle.

Život mi dal múdrych učiteľov, ktorí presvedčili mamu, že musím ísť študovať, nie za krajčírku.

Život mi dal nevšedných učiteľov, ktorí ma naučili, že to najpodstatnejšie nie je len ovládať svoj predmet, ale mať deti rád.

Mám rodinu, ktorá sa napriek hektike doby a osudov jej členov zatiaľ nerozpadla. Mám troch zdravých vnukov. Prvý už píše projekty – aj o tom, aký je rád, že babka je vo výbornej kondícii, druhý hrdlo hovorí svojim maličkým spolužiakom v 4. krakovskej základnej škole: Moja babka ze Slovenska. Tretí zatiaľ len plače a usmieva sa. Ale očami sa už hrá spolu s tými staršími.

Mám prácu, vždy inú, ale vždy takú, ktorá mi nielen veľa berie, ale aj veľa dáva.

Mám poďakovanie, na ktoré ľudia nemali – poďakovanie od Boha za všetko dobré, čo som urobila. Volá sa zážrak uzdravenia.

A nesplnené?

Rúfusa nechcem prednášať, ale žiť a to znamená nepoznať človeka, ktorému by sa splnilo každé pranie. Lebo veď každý rieši všetko tak, ako na to má. A veľakrát sme na veľkú chvíľu prislabí. A tak žijem tak, ako mi je zhora dané žiť.

Ostatné štyri vety nie sú moje. Na to nemám. Ale mám, chvalabohu, na to, aby som to pochopila.

Takže: ako hovorí môj malý poľský vnuk v Dráčíku: Chcem iba jednu hračku. Čo by inak ostalo iným deťom?!

Ak má profesor Matejček pravdu v tom, že až keď vidíme, ako naše deti vychovávajú svoje deti, vieme, či sme ich dobre vychovali – tak som spokojná.

S.B.

ŠKOLSKÉ ZRKADIELKO

Deň vody v základnej škole

Voda! Nemáš ani chuť, ani farbu, ani vôňu! Nemožno Ťa opísať! Tebou sa nadchýname a nevieme, čo si zač. Nemožno povedať, že si potrebná pre život – ty si sama život!

Antoine de Saint – Exupéry

22. marec je deň venovaný vode. No my sme si o tejto vzácnej tekutine rozprávali už 20. 3. 2013 a budeme sa jej venovať ešte pár dní. Žiaci prišli oblečení v modrom, a tak to v našej škole vyzeralo ako vo veľkom akváriu. Prečo sa naša planéta nazýva MODROU, koľko % vody obsahuje ľudské telo, aký je rozdiel medzi destilovanou a nedestilovanou vodou... všetky tieto a mnoho ďalších zaujímavých informácií boli hlavnou témou včerašieho dňa. Žiaci ochutnávali a porovnávali rôzne druhy minerálnych vôd, skúsili aj filtrovanú vodu a na záver sme ochutnali vodu osladenú výbornými domácimi sirupmi, za ktoré ďakujeme šikovným maminám.

Mgr. Bohdana Bobáková

Ako sme oslávili sviatok detí v našej škole

Ku MDD pre nás panie učiteľky prichystali deň plný prekvapení. Neučili sme sa, ale prišiel po nás autobus. Odviezol nás do Žiaru. Pešo sme prešli ku salašu. Každý sa mohol povoziť na veľkom koníkovi. Bolo to super prekvapenie. Potom sme išli lesom do Medvedej stôlne. Tu na nás čakali drevení permoníci. Mohli sme si vyskúšať ako ťažko sa kopalo zlato. Tento pekný deň si budeme dlho pamätať.

Žiaci 2. ročníka

Na bicykli bezpečne

Dňa 16.5.2013 sme boli na detskej dopravnej súťaži: NA BICYKLI BEZPEČNE. Konala sa na Námestí osloboditeľov. Najskôr sme sa prihlásili na obvodnom úrade v Lipt. Mikuláši. Potom sme dostali kartičku na zapisovanie bodov. O deviatej nás zavolali opäť dnu, kde nám vysvetlili pravidlá súťaže a písali sme testy zo zdravotníckej a dopravnej výchovy. Na praktickej časti sme si vytiahli otázku uštipnutie hadom. Na námestí bolo pripravené dopravné ihrisko, kde sme si preverili svoje zručnosti pri jazde na bicykli. Skúšali nás aj z povinnej výbavy bicykla. Umiestnili sme sa siedmym miestom. Pani učiteľka nás za odmenu vzala na zmrzlinu. Hoci testy z dopravnej výchovy boli veľmi ťažké, boli sme radi, že sme sa niečo nové naučili.

Erik Matloň, Andrej Uličný, Lenka Klocková,
Viki Kaltensteinová, 4. ročník

• Deň Zeme v základnej škole

Maľovanie na tvár

Vo výtvarnej výchove sa žiaci II. roč. mohli stretnúť s ďalšou zaujímavou technikou „Malbou na tvár“. Vznikli naozaj krásne umelecké diela. Škoda len, že tieto výtvary sú len krátkodobé. Zostali nám aspoň fotografie.

Mgr. Katarína Jelínková

Riško Benčík

*Cez víkend úlohy nestíham písať,
moja mama bez výletov nedokáže dýchať.
Odvezie nás napríklad do lesa:
„Deti, na jahodách paste sa.“*

*Lanovka nás nesie do neba,
brodiť sa v potoku? Je mi toto treba?
Neviem ako jej to VY-SVET-LIŤ!
Z bicykla už ma bolí... VŠET-KO!*

Martin Medvecký

*Moja mamka varí, pečie,
z hrnca jej nič neutečie.*

*Aj v záhrade plie a sadí,
pomáhame jej vždy radi.*

*Rozprávku, či príbeh krátky
každý večer číta mi.*

*Nech anjeli strážničky
prinesie mi krásne sny.*

Riško Račko

*Moja mama účtovníčka,
pozná čísla od malička.*

*Koláčik nám upečie,
na výlet ma zoberie.*

*Lyže, plavky, korčule,
to sú veci nám milé.*

Lukáš Habarka

*Moja mamka stále robí,
od pondelka do soboty.*

*No cez víkend, kopec srandy,
spoločne si navaríme, urobíme úlohy
a bežíme na ihrisko zakopať si do lopty.*

*Že ma ľúbi, to ja viem,
veď aj ja ju milujem.*

Anička Beňová

*Svoju prácu rada robí
venuje sa etnológii.
Maminka chce poznávať,
učiť sa a cestovať.*

*Na jar, v lete, ba aj v zime
na výlety vždy chodíme.
Prírodu nám ukazuje,
všetko múdro vysvetľuje.*

*Milujeme všetky tvory-
milé zvieracie potvory.
Príbehy si vymýšľame,
spoločne sa usmievame.
S maminkou je paráda,
mám ju veľmi, veľmi rada.*

Zuzka Jurečková

*Lásku mi dávaš od mojej kolísky,
zaženieš slzy, aj učeš vlásy.*

*Vďaka Ti patrí za spoločné dni,
vyplníš prosby aj vytúžené sny.*

*Niekedy skričíš, keď niečo zlé urobím,
no aj tak, mamička, preveľmi Ťa ľúbim.
Staráš sa o mňa od samého rána,
si moja jediná, najdrahšia mama.*

Matúš Hollý

*Moja mama šikovná je,
čiapky pletie, hračky šije.
Pohrá sa aj s farbičkami,
obrázok sa jej vždy vydarí.*

*S nami si tu pekne žije,
riadik večer vždy umyje.
A za všetko, čo mám rád,
vďačím mamke nastokrát.*

Katka Tkáčová

*Stará mama moja milá
venček som Ti dnes uvila.
Každý deň mi lásku dávaš
vzorne sa o mňa postaráš.*

*Buchty s džemom skvelé upečieš,
vlásky krásne mi zapletieš.
Popresádzať kvietky viem,
aj zemiaky okopem.*

*To si ma Ty naučila,
starká moja drahá, milá.*

Oliver Kováč

*Moja mamka zavčas rána
nalíčená, pochystaná.
Nové lieky predstavuje,
s lekárnikmi diskutuje.*

*Seriály nesleduje,
záhrade a nám sa venuje.
Na prechádzky s Fredym chodí,
a mňa zo všetkých najviac ľúbi.*

Adam Sálus

*Ráno vstane, mamička,
pohladi ma na líčka.
Raňajky mám na stole,
nechce sa mi z postele.*

*Pohnevať ju aj viacokrát,
Ale vie, že mám ju rád.
V mojej izbe za dverami,
Pomáha mi s úlohami.*

*Pastelky mám ostrúhané,
desiaty sú nachystané.
Za úlohu máme íčko,
už mi žehlí moje tričko.*

*Keby niečo bolelo,
pusu mi dá na čelo.
Občas spravím niečo zlé,
a už je tu: „Toto nie!“*

*Nie som zlý, tak akurát,
Milujem Ťa na stokrát.*

Zostavila: Mgr. Bohdana Bobáková

Čin Vladimíra Jurečku

Kikimora

• Vladimír Jurečka

Tohtoročný výstup na Poludnicu nebol výnimočný svojím počasím – lepšie dni striedajú horšie, niekedy boli aj sloty s búrkou a lejakmi. Nebol výnimočný ani počtom účastníkov ani spôsobom organizácie. Výnimočné neboli ani zápisy vo výstupovej kronike. Na strane venovanej tomuto roku bola uvedená číslica 50. A práve päťdesiatka sa tu ešte nevyskytla. Nie, nešlo o päťdesiaty ročník výstupu – veď viesť evidenciu s označením prvého ročníka nikomu neprišlo ani na um. Tak to už býva: na počiatku si žiadny aktér neuvedomí, že je účastníkom histórie. Päťdesiatka bola pripomienkou „okružlin“ Kikimory. Čo je to a prečo o tom písať?

Počujte teda jej príbeh:

Na vrchole prednej Poludnice je skala – nič zvláštne v týchto miestach. Je sa však v nej osadená kovová skrinka – „Kikimora“ – poznačená premenlivosťou veku, ktorý nad ňou preletel. Prikrytá je vrchnákom – výzorom ešte väčším veteránom, v skutočnosti však mladším ako spodok, ktorý chráni. Je totiž už tretí v poradí – našli sa „dobráci“, ktorí sa postarali o jeho zmiznutie, ale ďalší dobráci vytvorili vždy nový.

Existencia skrinky nie je nič výnimočné. Spája však pocity a osudy mnohých, čo navštívili tento kút a nechali v nej odkaz ďalším. Je to puto, spojivo. Už veľa písaniek a odkazov v nej sa vymenilo. Už roky tam nemo slúži svojou prítomnosťou tento odkazovač.

Ale – dostala sa Kikimora do skaly hádam sama? Ako to vlastne bolo? za týmito otázkami sa začína ten najneobyčajnejší z obyčajných, každodenných príbehov, zaujímavý svojím posolstvom o trvalej hodnote prostého ľudského činu.

Tu je:

Bol raz jeden chlapec. Mal vzťah k prírode, hora bola jeho súčasťou. Keď mal šesťnásť rokov, prišli v prvom ročníku školy na rad praktické skúšky z letovania a spájkovania. Chlapec sa rozhodol, že urobí skrinku z vrchnákom z ušľachtilého nehrdzavejúceho plechu. Ako si predsavzal, tak aj urobil.

Akú známku dostal? – to si už nepamätá možno ani on sám.

Potom zobral výsledok svojej prvej odbornéj práce do ruksaku, pribalil „štemajzel“, hámrík a možno aj lopatku alebo „kelňu“. Pribral aj trochu cementu, vody a šiel. Cestou pridal do vaku piesok zo známeho miesta. Keď vyšiel hore, vybalil všetko potrebné a dal sa sekať dieru do tvrdej skaly. Po vysekaní voľný priestor očistil, narobil malty, osadil skrinku, dovnútra dal písanku s ceruzou a všetko zakryl vrchnákom.

Dnes tu stál – chlap, takmer sedemdesiatnik – kde je tých šesťnásť? Nenájdeš ich viac. Skrinka je tu však stále a slúži svoju uloženú povinnosť. Bude tu aj keď nebude ten chlapec ani nikto, kto ho poznal. Bude tu a bude slúžiť svojim nemým poslúžkom.

Dnešný svet volá po činoch, túži po večnosti. Keď sa pýtam čo je to čin, čo je večnosť, ... čo je to vlastne ten skutočný čin? Odpovedám sám sebe otázkou: Nie je to práve táto pravdivá rozprávka? Čin vykonaný bez akéhokoľvek zámeru prosperchárstva, snahy o zvečnenie sa? Čin vykonaný čistotou chlapčenskou dušou a z duše? Veľkosť v jednoduchosti, službe, úžitku a tým aj trvácnosti?

Ing. Milan Kulhavý,
predseda turistického oddielu ŠK

Naši na rally v Prešove

Druhé kolo DMACK Rally 2013 - Majstrovstiev Slovenska zavítal do Prešova. Predstavilo sa na ňom dokopy 58 posádok, medzi ktorými nechýbala ani naša posádka - Peter Jurečka so spolujazdcom Matejom Beťkom na novopostavenom vozidle Nissan 350 Z, ktoré zažilo premiéru v slovenskom šampionáte.

Samotná súťaž ponúkla súťažiacim nielen poriadne náročné trate, ale aj premenlivé počasie, vďaka ktorému bolo veľmi ťažké zvoliť správne obutie súťažných vozidiel. Na jednom meranom úseku bolo sucho, na druhom súťažiacich pre zmenu čakala prietrž mračen. K tomuto všetkému sa pridal poriadne šmyklavý asfalt, ale aj množstvo štrku po zimnom posype. Prvý súťažný deň sa niesol skôr v duchu zoznamovania sa s novým autom a odstraňovaním nedostatkov, ktoré nám ukázala až samotná súťaž. Na auto poháňané iba zadnou nápravou sme si zvykali postupne, čomu nasvedčovalo aj neustále zlepšovanie časov. V poslednom servise prvého dňa mechanici dokázali odstrániť problém s brzdami a pripraviť auto na ďalšiu porciu ostrých kilometrov. Druhý súťažný deň priniesol aj atraktívny mestský okruh, kde sme sa snažili najmä zabávať množstvo divákov. Náročnú rally Prešov sme nakoniec vo svojej triede vyhrali a celkové osemnásťte miesto je povzbudením do ďalšieho preteku, ktorý sa uskutoční 31.5. – 2.6.2013 v Topoľčanoch.

Ing. Martin Jurečka

Moje spomienky na Moskvu Čo ma na hlavnom meste Ruska zaujalo najviac

• Autor pred
Tretiakovskou galériou

Ako študent prekladateľstva a tlmočnictva v špecializácii anglický jazyk a kultúra – ruský jazyk a kultúra som v zimnom semestri akademického roku 2011/2012 absolvoval jazykovú stáž na Štátnom inštitúte ruského jazyka A. S. Puškina v Moskve. Keďže zážitky z nezabudnuteľných dvoch mesiacov by sa len ťažko zmestili do niekoľkých riadkov, v článku sa budem venovať tomu, čo ma na hlavnom meste Ruska zaujalo najviac.

Ozajstná metropola

Hoci som pred samotným odletom vedel, že odchádzam do jedného z najväčších miest na svete, veľkosť Moskvy ma po prilete doslova šokovala. Veď jej celková rozloha (2511 km²) je o pár stoviek kilometrov štvorcových väčšia ako rozloha Bratislavského kraja! Fakt, že Moskve nepochybne patrí titul „ozajstná metropola“ najlepšie dokumentuje takmer dvojho-

• Kontrast – pravoslávny chrám vedľa socialistickej budovy

dinová cesta autobusom z letiska do inštitútu alebo príhoda z druhého dňa po prilete, keď sme sa s kamarátkou vybrali len tak poprechádzať po okolí, a hoci sme sa dostali iba k najbližšej stanici metra, táto „expedícia“ nám trvala takmer celý deň. Pravdupovediac, až vtedy som si uvedomil, prečo je Moskva jedným z 83 subjektov Ruskej federácie. Až vtedy som pochopil, prečo sme sa na hodinách krajinovedy učili, že Rusi majú úplne iné pojmovanie priestoru a času.

Moskovčania

Moskva je najväčším európskym mestom nielen čo do rozlohy, ale taktiež čo do počtu obyvateľov. Podľa oficiálnych údajov v nej žije okolo 12 miliónov ľudí, ale neoficiálne číslo bude určite ešte väčšie. Ako to vyzerá v praxi? Na uliciach, v obchodoch či v metre – jedným slovom všade – stretávate neskutočne veľa ľudí. Najväčší nával zažíva metro počas tzv. „času pik“ – teda ráno medzi 7.00 až 9.00 a ku večeru medzi 16.00 až 18.00, kedy Moskovčania cestujú do alebo z práce. Vtedy či chcete, alebo nechcete, musíte ísť jednoducho s davom... Niet sa preto, čo čudovať, že Moskovčania sú vo všeobecnosti upónáhanejší a chladnejší (resp. opatrnejší) ako

• Chrám Vasilija Blaženého

ostatní Rusi. Veď kto by aj nebol v takom chaose veľkomesta?!

Architektúra mnohých tvárí

Moskva je okrem iného zaujímavá aj svojou rôznorodou architektúrou, prechádzajúcou od nespočetného množstva pravoslávnych chrámov s typickými cibulovitými vežičkami cez megalomanské stavby socrealizmu až k súčasným hypermoderným budovám na čele s Moskovským medzinárodným obchodným centrom – Moskva-City.

Čo sa týka histórie architektonických pamiatok Moskvy, tým najpútavejším príbehom sa celkom dozaista môže pochváliť Chrám Krista Spasiteľa. Tento najväčší pravoslávny chrám na svete bol postavený v 19. storočí na počesť víťazstva ruských vojsk nad Napoleonom. Po Októbrovej revolúcii v roku 1917 však padlo zo strany štátu rozhodnutie, že na

• Pohľad na rieku Moskvu – po pravej strane Kremľ

jeho mieste v blízkosti rieky Moskvy postavili tzv. Palác soviетov, a tak bol chrám v roku 1931 zrovnaný so zemou. Stavebné práce na gigantickej socialistickej administratívnej budove zakrátko prerušili pre problémy so spodnou vodou a pre druhú svetovú vojnu, po skončení ktorej bolo na mieste vybudované obrovské verejné kúpalisko. Až v 90-tych rokoch 20. storočia

vyústili čoraz silnejšie hlasy za opätovné postavenie chrámu do jeho rekonštrukcie opierajúcej sa o pôvodné návrhy. Staronový Chrám Krista Spasiteľa bol nakoniec dokončený a vysvätený v roku 2000.

„Moskovské naj“

Keď sa povie Moskva, každému ihneď napadne Červené námestie a jeho svetoznáma dominanta Chrám Vasilija Blaženého. Niet divu, že práve tento chrám skončil aj v mojom pomyselnom rebríčku „moskovských naj“ na prvom mieste. Prekrásna výzdoba, prítomie typické pre pravoslávne chrámy, tajomná atmosféra doprevádzaná spevom mužského zboru... Jednoducho nádhra!

Stupeň víťazov na druhom a treťom mieste dopĺňajú Tretiakovská galéria s najväčšou kolekciou ruského výtvarného umenia a tenisový turnaj Kremlin Cup (rusky Kubok Kremľa), ktorý práve v roku 2011 vyhrala naša Dominika Cibulková.

• Chrám Krista Spasiteľa

Milé stretnutie na záver

Niekoľko dní pred odletom som na odpodanie pani Ludmily Štrkolcovej a maminy navštívil ich spoločnú kamarátku Dinu Pavlovnu Skripnikovú, ktorá bola zhruba pred 30 rokmi vedúcou ruského jazykového pionierskeho tábora v Liptovskom Hrádku.

Napriek veku ma pani Skripniková prekvapila svojou energickosťou, chuťou do života a skvelou pamäťou, keď sa bez problémov rozepamätala na viaceré zážitky zo Slovenska. Bola to veľmi milá návšteva, na konci ktorej sa mi len a len potvrdilo to, čo sme sa opäť učili v škole na hodinách ruskej kultúry – Rusi sú k hosťom, najmä tým zahraničným, skutočne veľmi pohostinní a priateľskí.

Lepšie raz vidieť...

Ako sa hovorí: „Je lepšie raz vidieť, ako stokrát počuť.“ V prípade Moskvy a študenta rusistiky to platí dvojnásobne.

Aj keď sú dva mesiace relatívne dlhá doba, ani tie mi v konečnom dôsledku nepomohli spoznať hlavné mesto Ruska tak, ako by som chcel. Preto dúfam, že sa mi podarí dobehnúť to, čo som nestihol v roku 2011, tento rok.

Text a foto: Michal Mikuláš

Miroslav Devečka: Som šťastný, keď ľuďom urobím radosť Najkrajší darček je ten, čo vytvoríte vlastnými rukami

• Miroslav Devečka vyrába ruličky

Keď bola dlhá chvíľa

„Ako vojak základnej služby som slúžil na Šumave. V osobnom voľne bola dlhá chvíľa a tak sme hľadali spôsoby, ako si tento čas skrátiť. Oslovil ma jeden absolvent, ktorý dokázal upliesť z obyčajnej slamy všelijaké figúrky. Pozoroval som, ako to robí. Keď videl môj záujem, ochotne ma zasvätil do tajov tejto výtvarnej techniky,“ vysvetlil na začiatku nášho rozhovoru Miroslav Devečka.

Ale čo má rulička spoločného so slamou, pýtame sa. „Vysvetlím, len neviem, či to bude stačiť,“ doplnil.

Tvorivé dielne pripomenuli skoro zabudnuté

„Bolo to pred Vianocami minulého roku. Žiaci v našej škole mali tvorivé dielne v prítomnosti svojich rodičov. Rodičia našich vnúčat boli v práci, tak ich nahradili rodičia starí. Jedna mamička tu prezentovala ruličkovanie,“ povedal a pokračoval, „keď som to videl, hneď ma napadlo, že táto technika je veľmi blízka pleteniu zo slamy. Tvarom sa podobá stebľu slamy. Práca je čistejšia a ľahšia. Uplietol som zvonček, veď bolo pred Vianocami. Zvonček zavesili na okno a všetci obdivovali moje zručnosti, čo ma veľmi potešilo a inšpirovalo k tomu, čo som robieval pred päťdesiatimi rokmi ako vojak“ vysvetlil.

Základný materiál predstavuje papier, najlepší je zo starého telefonického zoznamu, alebo letáky z Kauflandu.

• Dekorácie

Ruličkovanie je pletenie z papiera. Táto nová a moderná záľuba osloví každého, kto hľadá inšpiráciu na voľný čas. V podstate ide o akýsi ekologický nový druh košíkárstva. Namiesto do Potočka na prútky, však stačí zbahnúť do pivnice pre staré noviny, telefónne zoznamy, či letáky z prepĺnených schránok. Všetko predstavuje materiál ako stvorený na výrobu papierových ruličiek. Keď sa spojí fantázia a šikovné ruky, papierové výrobky sú na nerozoznanie od výrobkov z prútia.

Ostatné ponukové letáčky sa nehodia na túto prácu. Potom treba dlhší rovný drôt, lepidlo na papier, nožnice a to je všetko. Pásky papiera sa nastrohávajú na šírku 9 cm. Zoznam je dlhý 31 cm. Formát možno vypočítať ľahko. Mnohé a potrebné informácie o tejto technike ponúka aj internet, ale najviac televízia. V televíznej relácii Dámsky magazín jedna pani vysvetlila pracovný postup. A potom to už išlo. Vytvoriť treba potrebnú zručnosť a hlavne vedieť, čo chcem vytvoriť. Najpracnejšiu časť predstavuje výroba ruličiek. Pletenie je už zábava a radosť. Najviac potešenia je vtedy, ak sa dielo vydará. Začal od jednoduchých košíkov, misiek až po bocianíky a dokonca na objednávku vyhotovil aj holuba.

Šťastie človeka spočíva v jeho dosahovaní

A k čomu slúžia tieto dekoratívne predmety? „Náš vianočný stromček je slamený. Všetky výzdoby sú zo slamy. Takýto stromček má svoje čaro a patrí už k tradičným symbolom našich Vianoc,“ podal komentár k obrázku vianočného stromčeka. Najskôr výrobky z ruličiek potešia moju dušu. Potom druhých. Najkrajší darček je ten, čo vyrobíte vlastnými rukami,“ doplnil ruličkár. Mnoho svojich výtvorov porozdával príbuzným, kamarátom, susedom. Aj teraz, k meninám mal veľa vinšovníkov. Každý, čo odchádzal z príbytku Devečkovcov odnášal si aj spomienkový dekoratívny predmet z ruličky. „Som šťastný, keď ľuďom urobím radosť. Šťastie človeka spočíva v jeho dosahovaní. Ale k tomu, aby boli ľudia šťastní, musia byť viacerí. Opustený človek, nemôže vychutnať pravé ľudské šťastie. Výrobok z ruličky vyzerá tak, ako vec uvitá zo slamy alebo z prútia. Nakoniec, kde by sa nabralo toľko prútikov. K tomu v obývačke bytu by práca s takýmto materiálom nebola možná. Nakoniec so slamou sa najlepšie pracuje, keď zbožie dorastie, začí-

na dozrievať, ale stále je ešte zelené, lebo steblo obsahuje veľa vody. Vtedy treba stebľa vytrhať zo zeme a rýchlo pracovať, kým neuschnú. A to je len krátke obdobie. Zato papier, lepidlo a kus drôtu sú k dispozícii po celý rok. Šetrí sa príroda, v obývačke sa nerobí neporiadok, netreba po porubský povedané „varštat“. Technike pletenia už priučil aj svojich vnukov. Zdá sa a je predpoklad, že táto tradícia zostane v rodine Devečkovcov i v ďalšom pokolení.

Na záver sa žiada predstaviť majstra ruličky. Jednoducho a komplexne.

• Poštový holub z ruličiek

Nesediť so založenými rukami

Miroslav Devečka už patrí do kategórie dôchodcov. Dlhé roky pracoval u Cestných stavieb. Zo Závažnej Poruby má manželku a tu vyrastajú aj vnúčatá. Tu sa cíti ako ryba vo vode. Je to príjemný spoločník a dobrý priateľ. Má rád futbal, šport, prírodu, ľudí naokolo si veľmi váži. Našich futbalistov sprevádza, aj keď hrajú vonku. Vie hrať na husliach, rád spieva, venuje sa rybárčeniu, sám si vyrába rôzne druhy mušiek. No a cez zimu sa venuje zjazdovému lyžovaniu. V tomto roku na pretekoch veteránov na svahoch Opaliska získal druhé miesto, čo si veľmi cení. Takže život dôchodcu nespočíva v odpočinku a naplnení slov: veď som sa dosť narobil, teraz si treba odpočinúť. Aktivita, pohyb, pestovanie záľub predstavujú tú najlepšiu prevenciu a ochranu pred chorobami a nedomami, ktoré prinášajú so sebou pribúdajúce roky.

text i foto: Dušan Migala

• Bocianíky z ruličiek

•	1	•	2	•	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	•	13	14	V.	15
16		III.		17											18				
20				I.											19				
21				22					24						26				
				23					25						27				
28				29					31					33					35
				30					32					34					
36					37								39						
					38								40						
41							42					44							
							43					45							
46									47	48						49			51
	52			54							56				58				
•	53			55							57				59				
60				61								63							
				62								64							
65			IV.																
66			67					69					71		73				
			68					70					72		74				
75							76								78				
							77								79				80
81				82					84				86				88		
				83					85				87				89		
•	90			92							94								96
	91			93							95								
97					98				100		102								
					99				101		103								
104			105					107								109			
			106					108								110			
111									112					114					
									113					115					
116							117						119						
							118						120						
121		II.																	
122						123					124					125			

TAJNÍČKA

Výrok Jean Jacques Rousseau

- 1 - ostrov v Indonézii
- 2 - dlhmi sa pretĺkali životom
- 3 - povzdych i upozornenie
- 4 - meno Pociskovej
- 5 - hlavná myšlienka pri tvorení parkov
- 6 - značky, označenia
- 7 - dovnútra
- 8 - zámedzie, lopta mimo hry, angl.
- 9 - ohláste sa, dajte znat' básn.
- 10 - trhala básn.
- 11 - star. hudobný nástroj
- 12 - fínsky spisovateľ
- 13 - lužický dom skr.
- 14 - atol v Polynézii
- 15 - hranica lek.
- 16 - ch. zn. síry
- 17 - hniezdo „kráľa“ vtákov česky
- 18 - hrubý povraz
- 19 - oklebeť
- 20 - zjedz-zober liek
- 21 - meno am. herca Gibsona
- 22 - kostená kocka na hranie
- 23 - energia, i moc
- 24 - výrobok z mlieka
- 25 - druh slona
- 26 - medzinár. inštitút kvality
- 27 - dokončil vykanie

- 28 - posvätný býk i včela bot.
- 29 - člny na Rýne
- 30 - osviežujúci nápoj
- 31 - Ilona dom.
- 32 - dánska poč. miera
- 33 - chorvátsky skladateľ
- 34 - španielske mužské meno
- 35 - požíva potravu
- 36 - osviežujúci chininový nápoj i malý Tonko
- 37 - opora mostov, svahov zo železa dreva, betónu
- 38 - vyrobená zo santalu
- 39 - objíjaj cvokami
- 40 - naša planéta
- 41 - bila sa básn.
- 42 - pokrik na coride
- 43 - Internationál Amateur Boxing Associa tion skr.
- 44 - dookola ovite
- 45 - hrá cvičnú skladbu
- 46 - vari-azda rébus
- 47 - snílko
- 48 - likér z višňovej šťavy a čerešne (vodorovne vpravo)
- 48 - najmladšie obdobie štvrtohôr (kolmo nadol)
- 49 - ch. zn. draslíka
- 50 - zármutky básn.
- 51 - holohumnica i ťažké kladivo
- 52 - ŠPZ i kód Holandska
- 53 - peňažná hodnota
- 54 - metropola Turecka
- 55 - angl. dĺž. miera
- 56 - rakúsko-maďarské légie skr.
- 57 - mesto v Japonsku
- 58 - polostrov pri Čiernom mori
- 59 - Simonka dom.
- 60 - zariadenie na meranie hmotnosti
- 61 - obal ukrývajúci semenó rastliny, napr. bavlny
- 62 - ovocný strom i ker
- 63 - zostal sám
- 64 - žiara
- 65 - mesto v Čechách
- 66 - popevok
- 67 - kryštálická bridlica
- 68 - mravný základ
- 69 - stanovený limit na určité množstvo náreč.
- 70 - africký strunový hudob. nástroj
- 71 - 5000 rímsky
- 72 - územie i rieka na Aljaške (zl. bonanza)
- 73 - tri trnavské tetky
- 74 - nedospelé osoby
- 75 - jabĺčko dookola objedlo
- 76 - súloženie množ. č. lekár.
- 77 - mesto v Taliansku (Torino)
- 78 - česká rieka Dyje 1 písm. vynechať
- 79 - nevelká riasa (tvár)
- 80 - ch. zn. kyslíka
- 81 - biblické ženské meno
- 82 - auto, ruský
- 83 - ochranný kryt psa proti pohryzeniu

- 84 - úsek odbornej dokumentácie skr.
- 85 - Únia amerických štátov
- 86 - umenie skr.
- 87 - slanina česky
- 88 - čínske ženské meno
- 89 - ostrov v Indonézii (i Sulawesi)
- 90 - rieka v Rusku i titul španiel. pána
- 91 - zhasínajúco básn., náreč.
- 92 - latins. názov zlata
- 93 - obydlie baču a valachov
- 94 - polárne zvieratá podobné tuleňom
- 95 - rád tancujú českú
- 96 - dražobná činnosť obrazov, cenných vecí
- 97 - býv. prezident Československa, r. 1975, 1980, 1985
- 98 - tyran, katan
- 99 - Shakespearov kráľ
- 100 - parkovisko ozn.
- 101 - tenký uží pásik papiera
- 102 - lepí, poolepuje
- 103 - vytvorená liatim
- 104 - armádny štáb skr.
- 105 - zbavuje fúzov
- 106 - kód nemeč.
- 107 - Apola česky ako v rozprávke
- 108 - nemo, mĺkvo
- 109 - ľudová škola umenia
- 110 - miesto „blaženosti“
- 111 - dužnolistá rastlina
- 112 - meno psa
- 113 - referee stopped contest - tech. ko v boxe
- 114 - rýchly protiútok v športe
- 115 - posledný z Rožumberkov
- 116 - spravia
- 117 - jedna z najlepších whisky je
- 118 - rýb, bez 1 písmenka
- 119 - vtáčik hodne sa vyskytujúci v Záv. Porube
- 120 - ŠPZ okr. Kežmarok
- 121 - ch. zn. uhlika
- 122 - druh st. kávy
- 123 - dedinka pod Čertovicou
- 124 - africký trpasličí kmeň
- 125 - kúpele v Belgicku

• v 3. riadku za tajn.č. I.
- pohrebné posedenie

• v 20. riad. za tajn.č. II.
- okrem iného

• v 3. stĺpci za taj. č. III. - ch.zn. rádia

• v 3. stĺpci pod zn. II. - volt zn.

• v 19. stĺpci pod tajn. V. - opica

Pomôcky: AHO, ALÚVIUM, CELEBES, ISA, KJÓTO, ODAK, PYLOTA, SUKULENT, AKIAKI

Pozor !

V krížovke nie sú dodržané dĺžne !

Tajnička z č. 74: Archibald Mac Leish (výrok). Láska je dar ... Najväčší je vtedy, keď ho dávame napriek vlastnému utrpeniu, bolesti a smrti

zostavil Pavel Staroň

Haflinga nezagarázuješ. Nie je stroj. Má dušu.

Je to malý koník s veľkým srdcom

Kôň bol pre ľudí vždy čosi viac ako zviera. Od pradávna ho prezentujú staré mýty, báje a rozprávky. Vystupuje tu ako bytosť. Ako človekov brat, pomocník, ako tajomstvo inšpirujúce k zamysleniu.

Usadili sa v Závažnej Porube

Každé úsilie má svoj čas, všetko má vlastnú postupnosť. Vysnívané ciele sa stávajú skutočnosťou len vtedy, keď človek chce a veľmi túži po tom, čo má rád. Všetko má nielen svoju dynamiku, ale aj tvar a tvár.

Peter Stromko a Tatiana Stromková si kúpili pred trinástimi rokmi v Závažnej Porube rodinný dom. Nebanujú a sú spokojní. Nebola to vec náhody, ale výsledok dlhodobej, premyslenej prípravy. Rozhodli, že svoj život venujú deťom a zvieratám. Obracajú sa k nim s plnou vážnosťou a úprimnosťou. Vychovávajú dvoch synov a všetci spoločne sa oddávajú rovnakej záľube. Tým koníckom sú práve koníky, o ktorých bude reč. Mladší sa volá Nikita, starší Norwik. No nepredbiehajte.

Ako mladý človek strávil Peter Stromko jeden aj pol roka v Amerike. Pracoval na stavbách, umýval okná na výškových budovách. Robilo sa piatok, sviatok... Manželka Tatiana zas v Londýne opatrovala deti. Keď sa vrátili zo sveta na Slovensko, usadili sa v Závažnej Porube. Úspory a peniaze zarobené v zahraničí smerovali sem. Dom je jedna vec, jeho rekonštrukcia a modernizácia vec druhá. Ale všetko zvládli, postupne sa zabývali. Deti sú už Porubáňia, tu majú kamarátov a rodina svorne priznáva, že by nemienili.

Najskôr dom, potom kôň

Po oprave domu prišli na rad hospodárske stavy. Po dlhej, dvojročnej príprave si v roku 2009 kúpili v Dlhej nad Oravou deväť mesačné žriebätko. Priamo spod kobyly. Ako človeku, tak aj zvieratku je osamote smutno. Žriebätko potrebovalo spoločnosť. Kamaráta mu našli v Dolnej Tižinej. Vybrali si 3,5 ročného konika. Na skúšku, či si budú v páre rozumieť.

„Kôň je spoločenské zviera, vo dvojici sa cíti bezpečne. Citovo si sadli, začali sa zoznamovať. Postupne sa jeden stal vodcom, druhý rešpektuje prvého. Dnes sú takí priatelia, že ich nemožno od seba oddeliť,“ vysvetlil chovateľ tejto nerozlučnej dvojice.

Poznamenajme však, že Hafling je veľmi pokojné plemeno, učenlivé a nenárodné na chovanie. Hodí sa do záprahu,

• Peter Stromko, Nikita a Norwik

pod sedlo i na hipoterapiu. No všetko, čo kôň dokáže je len to, čo do neho človek vloží. Treba predvídať ako sa zachová, čo spraví. Gazdovi musí dôverovať. Keď má strach, ujde. Vybudovať vzťah je to najdôležitejšie. Hovorili sme o nenáročnosti chovu. Ale koník je živý tvor, nemožno ho odstaviť ako auto, potrebuje pravidelnú starostlivosť a primeranú výživu.

„Mal som veľa záľub, rybačku, horelezectvo... Táto záľuba však potrebuje celého človeka. Všetko vedľajšie preto stojí bokom. Pre nás prioritu predstavuje rodina, práca a kone. Tieto hodnoty tvoria chlieb pre naše telo i dušu. Na vyseďovanie niet času. Je to len pre aktívnych ľudí. Cez leto sú koníky na zelenej strave. Kosíme naokolo šesť záhrad a susedia sú nám vďační. Veď často nevedia, čo s trávou. A koníky ju zužitkujú, ochránia životné prostredie. Je to bylinožravé zviera, pre ktoré seno predstavuje hlavnú zložku potravy. Na zimu treba zabezpečiť dve nákladné autá balíkov sena, slamy. Krmivo pripraviť a uskladniť,“ dopovedal začatý.

Ide to aj bez biča

Kôň je veľké zviera, má svoju hlavu a treba rozumieť reči jeho tela. Obyčajne chybu spraví človek. Na veľkého živého tvora sa nedá silou. K tomu je to veľmi plaché zviera. Obrazne povedané, najskôr uteká a až potom rozmýšľa. Musí byť v bezpečí,

• Koníky na Novej. Konečne zasvietilo slniečko. Na Novej sa objavili koníky. Nielen veľké mestá, ale aj Závažná Poruba má unikátnu atrakciu.

cítiť istotu. Nesmie mať negatívnu skúsenosť. Nemožno mať v jednej ruke cukor a v druhej bič. „Kone zásadne nebijem, bič mám len na parádu, no niekedy treba aj tvrdšie a ukázať, kto je tu pánom,“ dodal pre vysvetlenie a pokračoval v rozprávaní, „...kôň sa dokáže všetko naučiť, len to niekedy dlhšie trvá. Potrebuje stály tréning. Podobne ako športovec. Ak sa vyskytne problém, hľadáme riešenie na internete, alebo u skúsenejších chovateľov a dáme si poradiť. Najdôležitejšia je bezpečnosť, aby sa nič nestalo.“

Od chovateľa sa dozvedáme, že pravidelný a cieľavedomý výcvik koňa sa začína od troch rokov. Učí sa reagovať na povel, ťahať, jazdiť. V tomto čase mení zuby. Do piatich rokov rastie. Mentálne a fyzicky je dospelý až v tomto veku. Vtedy sa ukáže, čo chovateľ do koňa vložil. Ak robil dobre a postupoval správne, všetko sa vráti a to aj s úrokmi. Že je to radosť a potešenie chovateľa netreba prízvukovať.

A ešte niečo.

Dvojka koní by sa mala orientovať a prirodzene správať aj v premávke na ceste. Ľudia sú však všelijakí. Vodiči áut sú väčšinou ohľaduplní voči konskému záprahu. Najväčšie problémy robia motorkári. Zrýchlením, nečakaným predchádzaním a hlučnosťou. Ale aj na to si kone postupne zvyknú. Tieto zvieratá, ako účastníci cestnej premávky, sú rovnako ohrozené ako cyklisti.

Kôň má ku človeku bližšie ako pes

Boli časy, keď v Porube mali robotu s podkúvaním traja kováči. Podkúvali kone ťažné, čo robili na poli a v hore. Dnes je iná móda. Kone sa chovajú nielen na prácu, ale pre potešenie a relax. A chodia naboso ako dakedy chodili ľudia, keď šetrili čižmy. Strúha sa kopyto, upravuje tvar. „Priučil som sa a už to dokážem urobiť sám. Koníky učím dvíhať nohu, postáť na troch. Ak je vzájomná dôvera, človek je schopný konské kopyto ošetriť celkom sám, bez pomoci. Ale to je už kus umenia,“ doložil. Hovorí sa, že pes je najlepší priateľ človeka. „Mám dvoch psov, ale môžem smelo povedať, že kôň má ku človeku bližšie. Má dušu, ktorej treba rozumieť a vycítiť, čo ide spraviť. Za chyby sa platí aj v tomto prípade. Mojou neopatrnosťou a nepredvídanosťou mi koník zlomil nohu. Ale nezanevrel som. Nasledovala deväť mesačná maródka. Podržala ma však moja manželka, kone opatrovala, starala sa o ne, venovala sa im tak, ako deťom. A ja som jej za to veľmi vďačný.“ Čo z tohto príbehu vyplýva? Kto nemá v úcte partnera, dieťa, zviera, strom, kvet, lesnú studničku, nemá v úcte nič. Žiť a pracovať treba z plnosti síl a výsledkom nie je tovar, ale vzťah. A na to často v dnešnej dobe zabúdame.

text i foto: Dušan Migala

Dušan Piatka: Moja Závažná Poruba - APAČI

Ešte v tú istú zimu sme sa s čítaním dostali k známemu spisovateľovi opisujúcemu život amerických Indiánov Karlovi Mayovi. To bola celkom iná „káva a iné sloveso.“ Povinne doma prečítané romány a knihy od neho ako napríklad „Winnetou“, „Synovia veľkej medvedice“, „Poklad na striebornom jazere“, „Posledný Mohykán“ boli už súčasťou našej práve zriadenej spoločnej knižnice vo vaškuchyni. Na nákup týchto kníh každý prispel finančnou čiastkou podľa svojich možností. Predstava krásnej prírody, voľne v prírode žijúcich Indiánov, brázdiačich nekonečné prerie na koňoch a criedy pasúcich sa bizónov, kožené ihlanové stany - wigwamy, jazerá a potoky plné rýb všetkých úplne vyviedla z nášho doterajšieho života, a tak sme všetci razom chceli byť Indiáni.

Spolu v prírode sme sa učili hľadaniu a rozoznávaniu stôp po zveri, bezhlučnému plazeniu po zemi, indiánskej odvahe, statočnosti a vernosti. Aj keď sme sa v románach dočítali o rôznych indiánskych kmeňoch, ako sú napríklad Komančovia, Siouxovia, Čečeni, Delawari, Huróni a iní, pre nás boli najobdivovanejší len Apači so svojim náčelníkom Winnetouom. A tak sme založili kmeň Apačov. Samozrejme, že náčelníkom bol Ľudo Bubeň.

V tom čase sme už boli šiesti kamaráti na život a na smrť. Indiánske mená nás zkladajúcich boli vyčítané z kníh ako napríklad: „Inčučuna“ bol Laco, „Atum Akua“ bol Janko Mikuláš - Majstrik, „Kuma Atei“ - Bohuš Agnet, „Panao Kej“ zas Ivan Niňaj - Pikul. Ja Dušan som mal meno „Nšo klíum Ai“, čo v preklade, podľa náčelníka, znamenalo Jasný mesiac.

Každé meno vyjadrovalo nejaké mimoriadne vlastnosti takto pomenovaného Indiána. U niektorého to bola veľká sila, u iného zručnosť v práci so sekerou tomahavkom, u iného veľká odvaha, rýchly beh atď. Mená podľa svojho uváženia navrhol náčelník a nenašiel sa nikto, kto by mu bol oponoval. Veď prečo aj. Všetci sme si uvedomovali, že mal o založenie, ako aj o materiálne vybavenie najväčšie zásluhy. Veď len také tomahavky dal rozkazom vykovat' svojmu otcovi, ktorý mal svoju šmikňu* s felšmídou*. Ten nám ich každému v ohni nakoval z domu donesených murárskych kladív - hámrikov. Potom nám na ne vystrúhal aj poriská z jaseňového dreva. Na konci porisko prevrátil a upevnil koženou šnúrkou a koženým kyscom*. Takmer všetci sme boli synmi otcov murárov, a tak otcovia ani nezbadali, že im z dreveného murárskeho kufríka práve jedno murárske kladivo chýba.

V tom čase bolo v Porube do dvesto remeselníkov - murárov. Ľudov starý otec, ktorý doma vyrábala prútené filpasy* a koše mal doma pripravené luby, čo boli vlastne odkôrnené haluze zo smrekových stromov. Z tých nám narobil indiánske kuše. Lúky z liesok sme si urobili sami. Na konci bolo zataženie z guľiek nábojov nájdených po vojne na Liešti a Bankovej. O mokašiny a oblečenie sa každému postarala mama, alebo otec. Teraz už bolo treba len založiť stanovy kmeňa, nájsť vhodné miesto na

postavenie totemu a tiež vhodné miesto na vybudovanie tábora.

Na Veľkom Hrádku, kde sa spájala hora Baran s Hrádkom, bolo také miesto ideálne. Dokonca tam bola aj veľmi vysoká košatá svrčina, ktorá nám po patričných úpravách slúžila aj ako mučenícke kolo, posvätné to miesto prisahy pre zakladajúcich členov kmeňa Apačov. Text prisahy sme samozrejme museli vedieť naspamäť. Obsahoval také tajnosti a príkazy, ktoré sa nesmeli nikomu prezradiť, ani pri akýchkoľvek telesných mukách. Bolo to v jednu nedeľu, asi v máji, keď sme každý jednotlivito podstúpili akt mučeníckeho kola.

Priebeh bol asi takýto:

Adept sa koženými remeňmi, pribítymi na strome stojac na zemi priviazal o tento mučenícky kôl. Na oči sa mu priviazala drevená škraboška a na mieste nad kolennami, asi v úrovni pása, bolo pripevnených asi štyridsať centimetrov štvorcových olúpanej kôry zo stromu. Táto mu mala chrániť prirodzenie. Potom všetci Indiáni doň hádzali pripravené šišky zo vzdialenosti asi osem metrov z kôpky, ktorú sme si už predtým pripravili. Šišky, po našom „béky“, nemali byť rozškerené, ale v šúľku. Hádzanie muselo byť silné, aby po zásahu budúcu Indiánovi spôsobilo riadnu bolesť.

Winnetou sa asi po sto hodoch a stiahnutí členky presvedčil, či tento nemá na líci slzy. Keď nemal, bol schopný postúpiť ďalej do ďalšieho kola. Toto sme absolvovali každý jeden. Prisahu, ako aj sľub vernosti, ktorý bol napísaný tušom na telacej koži, dal náčelník podpísať vlastnou krvou. Žiletkou pred podpisom narezal každému ukazovák, vytlačil krv na husacie brko a každý musel vlastnou krvou podpísať text prisahy.

Potom sa ľosom vybral jeden Indián, ktorý prisahu, vloženú do asi dvojlitrovej sklenenej a smolou zaliatej fľaše, spolu s Winnetouom, mal ukryť na neznámom mieste. Keďže ľos vyšiel na mňa, dodnes pamätám miesto na Brezinkách pod jednou z dvoch skál, kde sme prisahu zakopali. Každý z nás ale pred zložením prisahy a tohto podpisu musel splniť týchto desať povinných skalpov:

1. skalp

Ísť ako každý deň ráno do školy a pritom ani v škole, ale ani doma, za celý deň neprehovoriť ani slova. Teda deň úplného mlčania.

2. skalp

V maštali u Niňajov - Pečov, kde mali dva kone, ktoré kopali a hrýzli, sme poobede položili na okraj válova na krm pre kone tomahavk. Tento musel z maštale uchádzať o skalp večer o desiatej doniesť a pred nami všetkými, čo sme sedeli a čakali na drevenej lavičke, ukázať. Podotýkam, že humno u Pečov sa na večer zamykalo.

3. skalp

Ešte za bieleho dňa sme všetci zanesli náčelníkov tomahavk na stred dedinského cintorína ku krížu. Odtiaľ ho uchádzač o skalp musel presne o polnoci sám zobrať,

doniesť a ukázať náčelníkovi, ktorý doma v okne naň čakal.

4. skalp

Do jedného týždňa od prihlásenia musel čakať doniesť a ukázať pred všetkými jeden mačací chvost najmenej 10 cm dlhý a dvoch vlastnoručne zastrelených potkanov vzduchovkou, ktorú na tento účel dostal od náčelníka.

5. skalp

Do ôsmich dní od vyhlásenia termínu na splnenie tohto skalpu, doniesť 5 hláv z ulovených vrán alebo havranov alebo strák.

6. skalp

Jednu noc v lete prečkať alebo prenocovať v korunách mučeníckeho stromu v hore na Hrádku. Tam sme ho všetci o desiatej večer odprevadili. Doma sa na tú noc vypýtal, že ide spať ku kamarátovi, čo tento u nich pred jeho mamou potvrdil. Ráno o siedmej sme sa na lavičke pred domom Niňajov aj s ním všetci stretli.

7. skalp

Neupravené alebo zanedbané jarčeky a pramene v poli alebo lese musel upraviť tak, aby sa z nich dalo nabrať vody do hrnčeka. Pri takto upravenom prameni musel urobiť drevenú alebo kamennú lavičku na sedenie a vykosť alebo vyčistiť tento priestor až do plochy 50m2. Hrnček na vodu bolo treba ponechať pri prameni. Splnenie tohto skalpu bolo prekontrolované všetkými.

8. skalp

Urobiť dobrý alebo prospešný skutok ako napríklad ísť narúbať staršej žene alebo vdove dreva najmenej na týždeň a potom ho poukladať do drevárne. Starším ľuďom sa ponúknuť spratať do pivnice práve dovezené uhlie alebo podobný dobrý skutok. Tento skalp a jeho splnenie sa obyčajne robil spoločne.

9. skalp

Na koncoročnom vysvedčení ani jeden z nás nesmel mať horšiu známku ako trojku.

10. skalp

Hodiť zo vzdialenosti desiatich metrov tomahavk do stromu tak, aby tam zostal zatatý. Toto sa muselo opakovať desať razy úspešne za sebou. Zároveň vedieť z indiánskej fajky mieru - kamuletu - vypustiť dym z úst na všetky štyri svetové strany a pritom nezakašľať.

Pri spĺňaní týchto skalpov mal každý z nás zaujímavé, ale aj veselé zážitky. Spomínať na veselé a komické príbehy pri ich plnení by zabralo hodne miesta, a tak spomeniem len dva.

Pri plnení prvého skalpu - jednodennej mlčanlivosti, sa práve Ivan vrátil zo školy. Mama mu predtým kázala naklášať ohňa do sporáka, a tak kládol. Zároveň sa ale pritom učil fajčiť indiánsku fajku - kamulet. Celkom mu to dobre išlo. Dym z fajky vyfukoval do horiaceho ohňa sporáka. Vtom ako sa obzrel cez okno na podstienku, videl prichádzajúceho otca, ktorý sa práve nečakane vracal domov z práce. V tom okamihu ihneď vysypal oheň z fajky do sporáka.

Žiaľ nestihol vyfúknuť dym, ktorý mal nahromadený po poslednom šľuku z kamu-

letu v ústach. Otec sa ho spytuje: „Mama ešte nie je z poľa doma?“ On nemohol odpovedať, lebo by nesplnil skalp. Otec zbadal unikajúci dym z pravého kútika úst a Ivan v tom momente dostal takú ranu po líci, že dym otca z jeho úst celého ofúkol. Vybehol potom rýchlo von, aby nedostal ešte viac zaúč, ale skalp splnil. Tak nám to povedal.

V takomto početnom zložení sme fungovali asi pol roka. Raz, myslím, že to bolo v zime pri písaní spoločnej kroniky vo vaňuchyni nás napadlo, že by sme mohli prijať do nášho základného kmeňa ďalších Apačov. Spolu sme uvažovali, ktorí z navrhnutých by to mohli byť. Preto sme každého vytipovaného inkognito pozorovali, všimli si, ako sa v rôznych situáciách zachová. Skôr, ako sme mu oznámili náš úmysel, spýtali sme sa ho, či by sa chcel s nami kamarátiť. Keď súhlasil, dostal tri knižky o Indiánoch, ktoré musel prečítať a pred nami povedať obsah. Následne sme mu prezradili: „My sme kmeň Apačov a pokiaľ splníš všetky predpísané skalpy, môžeš byť tiež s nami Indiánom ako sme my.“ Čakacia doba, vrátane splnenia všetkých podmienok, bola určená na jeden mesiac. Dohodli sme sa, že nás všetkých - tak ako mal Jánošík zbojníkov - bude dvanaásť. Do roka po splnení podmienok nás naozaj bolo dvanásť.

Chýbajúci štyria do dvanástich indiánov boli vytypovaní z Liptovského Jána. Jeden z nich, Vlado Dúbravec bol náčelníkov blízky príbuzný. Ostatní sa volali: Edo Grečner, Ivan Vodila, a Dano Staroň. Všetkých sme dobre poznali. Plniť predpísaných desať skalpov a následne ich splnenie skontrolovať nebolo možné, keďže boli zo susednej matkocirkevnej dediny. Podstúpili teda iný zatažkavací test, o ktorom sme ani mi, starí harcovníci* Apači dopredu nevedeli. Náčelník nariadil, že v najbližšiu sobotu pôjdeme urobiť spoločný prieskum Stanišovskej jaskyne v Liptovskom Jáne, ktorá bola v tom čase voľne prístupná komukoľvek.

V určenú sobotu sme sa teda spoločne zišli prd vstupom do jaskyne. Náčelník tam určil kto pôjde do vnútra prvý a on sám sa rozhodol ísť posledný. Na začiatku prieskumu nám ukázal svoj kožený chlebník, kde mal asi desať sviečok a približne päť škatuliek náhradných zápaliek. Dve sviečky zapálil a jednu dal do rúk prvému z nás a druhú predposlednému. Tak sme v zástupe spoločne vošli do jaskyne dlhšej asi osemstopäťdesiat metrov. Ja som ju iste poznal najlepšie zo všetkých z nás, pretože som bol v nej už niekoľko krát predtým a mal som z nej doma solídnu zbierku kvapľov.

Šli sme pomaly dopredu a Edo Grečner, syn učiteľa z Liptovského Jána, váženého to občana, nám cestou vysvetľoval vznik kvapľovej výzdoby a tiež to, čo je stalaktit a čo je stalagmit.

Na jednom mieste, asi päťsto metrov vo vzdialenosti od vstupu do jaskyne nám dal náčelník povel zastaviť. Bol čas niečo zjesť a tak sme si posadali a rozložili sme si jedlo. Náš náčelník si tiež s chlebníka vybral jedlo a flašu ohnivej vody. Chcel si sadnúť na jeden s mnohých kameňov, no ten bol vlhký a on sa pošmykol a spadol z neho. V tom mu sklzol aj chlebník so zásobami sviečok a zápaliek. Chlebník spadol cez úzký otvor

do asi dvadsať metrov hlbokkej jaskynnej priepasti. Ísť preň bolo pre nás absolútne nemožné. Celú udalosť sme všetci na vlastné oči videli. Náčelník sa veľmi vyľakal a ihneď dal rozkaz zhasiť obe horiace sviečky. Nastala hlboká tma.

Každý bol z toho, čo sa stalo v šoku a rozmyšľal, čo bude s nami, ak nám dve sviečky a jedna škatulka zápaliek nevystačí na návrat ku vchodu do jaskyne. V tejto tme sme boli úplne dezorientovaní a pochybovali sme o tom, či ideme v smere do jaskyne alebo z jaskyne von. V úplnej tme si náčelník vypočul názor každého z nás, čo ideme v danej situácii robiť. Boli sme v strachu, lebo sme si uvedomovali nebezpečenstvo, ktoré nám hrozí, ak sa za svetla sviečok nedostaneme k východu. Náčelník nariadil: „Každý z vás za úplnej tmy vyhladá vo svojom chlebníku to, čo je papierové alebo drevené, čo by mohlo horieť.“ Keď sme to všetci vložili, rozkázal Vladovi dať všetko do jeho chlebníka. „Pôjdeme čo najrýchlejšie naspäť jeden za druhým a len s jednou horiacou sviečkou pre všetkých,“ povedal náčelník.

Po prejdení asi stopäťdesiatich metrov k predpokladanému východu, sme museli zapáliť druhú sviečku. Kým sme v úplnej tme oddychovali, náčelník sa každého menovite opýtal, ako sa má, či nie je moc poudieraný z pádov na zem a či nemá strach. Na pomoc zvonku sme nemohli ani pomyslieť, a keby sme doma chýbali aj týždeň, nikto nevedel, kde sme. Rodičia len vedeli, že ideme na výlet do Jánskej doliny. A tak náčelník preveril odvahu každého jedného z tých štyroch, ktorých sme chceli prijať do kmeňa Apačov. Potom rozkázal: „Zapáľte druhú sviečku a rýchlo k východu!“ Boli sme úplne dezorientovaní. Tak sme prešli ďalších stopäťdesiat metrov a druhá sviečka dohorela. Nikto nevedel, koľko metrov je k východu. Potom sme išli pri svetle zo zapálených, z papierov zošúľaných fakl. Za krátky čas sa aj tie minuli. „Ja idem v prvý a vy jeden po druhom pomalým tempom za mnou,“ oznámil náčelník. Šli sme v úplnej tme, po kolenáčky, v tesnej blízkosti za sebou. Niektorých už chytala panika.

Asi po dvoch hodinách strachovania náčelník, ktorý vošiel do jaskyne ako posledný, vyhlásil: „Nebojte sa, smerujeme k východu a vedie nás lanový špagát, ktorý som odvíjal z pripraveného kľbka.“ Všetkým táto správa zlepšila náladu. Po ďalšej polhodine sme v diaľke zbadali svetlo. Všetci sme kričali a poskakovali od radosti. Žiadne odreniny ani modriny nás neboleli. Boli sme šťastní, že sme vyviazli živí a zdraví. Keď sme vyšli do hory pred Stanišovskou jaskyňou, nakládli sme oheň, osušili premočené oblečenie, náčelník dal každému štamperlík ohnivej vody za odvalu a statočnosť. Boli sme vyhladovaní, lebo sme nič nejedli od rána, ako sme z domu vyšli.

Nakoniec nám náčelník ukázal ešte päť rezervných sviečok a štyri škatulky zápaliek. Najradšej by sme ho boli všetci oskalpovali ako Sama Hawkinsa, ale nemohli sme. Veď bol našim náčelníkom. A tak sa stalo, že novoprijatí Indiáni z Liptovského Jána boli dostatočne preverení a následne už len vlastnou krvou podpísali, po absolvovaní mučeníckeho kola, text indiánskej prisahy.

V takomto počte sme fungovali niečo vyššie pol roka. No tak ako jeden z dvanástich Jánošíkových zbojníkov Gajdošík zradil, aj z nás jeden novoprijatý Indián zradil všetky tajomstvá Apačov. Odvtedy už uplynulo vyše šesťdesiat rokov, a preto ho teraz nemá význam menovať. Načo by to aj bolo? Nepoznáam presné dôvody, čo ho k tomu viedlo, len viem, že zakrátko v dedine vznikli ďalšie indiánske kmene. Jeden z nich mal názov „Lovci bizónov“ a druhý „Komanči“. Do týždňa sme mali zničený posvätný totem, mučenícky kôl, tábor a iné pre nás vzácne a posvätné relikvie. Boli zničené a vykradnuté „wigvamy“ v počte šesť indiánskych obydľí v rôznych častiach dedinských hôr. No zakopaný testament vo flaši na Brezinkách ako aj knižnica, kronika a zápisnice, ktoré boli vo vaňuchyni, zostali. Všetko sa to potom rozneslo po celej dedine.

Niektorí občania prejavovali obdiv nad takto organizovaným spolkom. No niektorí nás po našom indiánskom mene volali nielen v dedine, ale aj v škole. Neobišlo sa to len pri výsmechu. Niektorí sme boli aj fyzicky napadnutí. Keďže sme vedeli odkiaľ vietor fúka, vyhlásili sme vojnu Lovcom bizónov. Všetci indiáni stojaci v kruhu pri horiacom ohni a mučeníckom strome v plnej zbroji trikrát buchnutím bojovej palice o zem rozhodli: „Boj, boj, boj.“

Vojna, dátum, miesto a čas boli oznámené písomne na plagáte zavesenom na dome, kde mali Lovci bizónov centrum stretávania sa. My, Apači, sme boli na vopred vypovedaný boj vyzbrojení tomahavkami, kušami a lukmi, povrazmi a dýkami. Vojna, plná vášne, pomsty a nenávisti, bola tak drastická, že niektorí z nás, ale aj z druhej nepriateľskej strany museli hľadať až lekárske ošetrenie. Pamätám napríklad, že Laco-Inčučuna mal nožom prepichnutú dľaň a krv tiekla z poranenia temer každému zúčastnenému v boji. Mne jeden protivník krútiac vo vzduchu retiazkou, ktorou sa priväzovala krava k válovo, spôsobil trznú ranu na líci. Celý chrbát a hrdlo som mal červené, neskoršie modré a nakoniec žlté podliate, všade tam, kde ma krútiaca retiazka zasiahla. Koniec bitky ukončili asi desiatí dospelí chlapi, ktorí práve kosili lúky na Dubci a bitku spozorovali.

A zas sme všetci boli na národnom výbore. Členom národného výboru sme všetko od začiatku vyrozprávali. Ukázali sme im kroniky - tie krásne maľoval Bohuľ Kulhavý - skalpy aj zápisnice. Všetci pozorne počúvali. Často sa počas výsluchu nemohli zdržať hlasitého smiechu, ale aj obdivu. A tak trest, ktorý sme museli každý deň znova písať a ukazovať bol úmerný ich pobaveniu.

Od tých čias už uplynulo vyše šesťdesiat rokov. Ale ešte aj dnes v nostalgii týchto návrátov do mladosti to vyvoláva u mňa veľmi vzácne pocity krásnych a ničím nenahraditeľných chvíľ mladosti. Veď mladosť a detstvo sú už raz také. Žiaľ neopakovateľné. Ešte doteraz žijúci pamätníci tých čias, keď sa ma pri stretnutí spýtajú: „Tak čo, Apači, ako sa máš?“ Ja odpoviem: „Lepšie ako si zaslužím.“ A hneď máličko sa pousmejúc zaletím v spomienkach na Hrádok, Baran, Brezinky, mučenícky kôl a kamarátov tých čias. Žiaľ, už niektorí nie sú medzi nami. Škoda, že sme už takí starí. Vďaka!

ŠPORT

Deň zabudnutých hier

Hráme KOLY

Skupina nadšencov zorganizovala 5. 5. 2013 v priestore bežeckého areálu akciu s priliehavým názvom Deň zabudnutých hier. Približne šesťdesiat detí a dospelých súťažili v hlavnej súťaži - piganí guliek na veľkú jamku.

Okrem toho boli odprezentované aj hry, ktoré deti hrávali v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch, špak a koly. Hry zaujali a oslovili mladšiu, no istotne aj strednú a staršiu generáciu, čoho dôkazom je aj skutočnosť, že zábava a veselá atmosféra podporená pekným počasím trvala až do podvečerných hodín, kedy prebiehali finálové súťaže v piganí guliek. Všetci prítomní sa mohli občerstviť a pochutnať si tiež na výbornom guláši, ktorý tradične uvarili páni Peter Lešťan st., Vladimír Mudroň a Bohuš Niňaj. Víťazi v jednotlivých kategóriách boli odmenení vecnými cenami, za čo patrí veľká vďaka hlavne sponzorom. Zaujímavá myšlienka a podpora všetkých, ktorí sa vydarenej akcii zúčastnili, je výzvou na pokračovanie aj v ďalších rokoch.

Výsledky v piganí guliek

kategória deti do 8 rokov:

1. Sebastián Jurčo, 2. Lea Obrčianová, 3. Júlia Čurilová, 4. Monika Haviarová

kategória 9 až 15 rokov:

1. Emília Čurilová, 2. Veronika Bukasová, 3. Kristína Haviarová, 4. Lenka Klocková, 5. Matej Veselovský

kategória 16 a viac rokov:

1. Slavomír Cibulka, 2. Peter Iľanovský st., 3. Ivan Bukas, 4. Pavel Štepita, 5. Peter Haviar, 6. Peter Agnet st., 7. Peter Lešťan ml., 8. Juraj Lešťan

ŠPAK a KOLY

Začiatkom mája sa uskutočnil v Areáli Mateja Staroňa prvý ročník turnaja v piganí guliek. Súčasťou turnaja boli aj zabudnuté, ale oživené hry ŠPAK a KOLY. Oslovili sme preto otázkami jedného z organizátorov týchto hier.

Vysvetlite, prosím, princíp a podstatu hry „ŠPAK.“

Hra špak je z pohľadu prípravy veľmi jednoduchá a dnes stredná a staršia generácia, hlavne mužov, ju dobre poznajú. Na vyrobenie špaku a lopatky postačoval nožík, kúsok liesky, dosky a primeraná zručnosť práce s nožíkom. Špak je valcové asi 12 cm dlhé teliesko priemeru približne 3 cm, z oboch strán zastrúhané do špica. Lopatka je do tupa zastrúhaná latka, dlhá približne 40 cm, ukončená rúčkou, široká približne 6 cm. Hra sa väčšinou hrávala medzi dvoma troj až päť člennými družstvami a má dve hlavné etapy. V prvej sa špak položil naprieč pozdĺžne vyhlbenej jamky a lopatkou ho prvý člen družstva vyhadzoval do priestoru, kde sa ho snažili chytiť členovia družstva súpera. Pokiaľ špaka chytili, hráč, ktorý špaka vyhadzoval, bol vyradený. Pokiaľ nie, hráč na jamke položil lopatku naprieč vyhlbenej jamky a jeden z členov v poli sa ju z miesta kde špak dopadol, snažil hodením trafiť. Pokiaľ ju trafil, hráč na jamke bol vyradený. Pokiaľ nie, nasledovala druhá etapa hry. Hráč si položil špaka k jamke a úderom lopatky po jeho špičke sa tento snažil trafiť, aby špak vyskočil, pričom sa ho lopatkou snažil trafiť, aby tento zaletel čo najďalej. Celkom mal tri pokusy, pričom sa nahraná dĺžka odkrokovala a započítala do celkovej dĺžky, ktorú nahrali aj ďalší hráči z družstva. Následne sa družstvá na jamke vymenili. Vyhralo družstvo, ktoré nahralo viac krokov.

Vysvetlite aj princíp a podstatu hry „KOLY.“

Hra koly je rovnako jednoduchá a nenáročná. Hráči si do špica ostrúhali kôl s priemerom približne 3 cm a dĺžkou okolo 45 cm. Najvhodnejšie drevo je lieska. Väčšinou sa do hry zapojili dvaja až šiesti hráči. Prvý hráč sa svoj kôl snažil do zeme hodom zapichnúť čo najpevnejšie. Hráč, ktorý nasledoval, sa svoj kôl snažil hodiť tak, aby kôl predchádzajúceho hráča vyvalil, prípadne ho oslabil. Pokiaľ svoj kôl hodil spôsobom, že tento zasiahol kôl súpera tak, že ho vyvalil a

Hráme ŠPAK

vlastný kôl mu ostal zapichnutý, protihráča vyradil - vybil. Ďalší hráči, ktorí hádzali svoje koly, si vyberali najslabšie zapichnutý kôl a snažili sa ho vybiť. Hráči, ktorých koly ostali ležať nezapichnuté, z hry vypadli. Veľakrát sa stávalo, že hráč vyradil aj sám seba, prípadne jedným hodom vybil aj koly viacerých súperov. Pokiaľ sa v prvom kole vystriedali všetci hráči, prvý, ktorý kôl hádzal, svoj vytiahol a hádzal opäť. Víťazom bol hráč, ktorého kôl ostal zapichnutý.

Môžu tieto hry ožiť a nahradiť hry virtuálne? Je to ešte možné v dnešnej dobe?

Domnievam sa, že nie. Čas nie je možné zastaviť. Hry môžu ožiť len príležitostne, počas organizovania podujatí v prírode, mám na mysli hlavne gulášové výlety, športové turnaje a podobne. Dost možné, že niekto nakoniec z toho skutočne urobí virtuálnu zábavu.

Recepty nepíšete, no predsa. Vaše odporúčenie, metodika, ciele opodstatneného snaženia orientovať mladých k pohybu a športu.

Aj ja som sa snažil byť v mladosti všestranný športovec a súhlasím s názorom, že naša spoločnosť sa v tomto smere ubera veľmi zlým smerom. Celková pohybová kultúra mládeže prudko klesá a talenty je veľmi ťažko možné objaviť. Stratila sa základňa, z ktorej by bolo možné čerpať, často sa stretávame doslova s pohybovou negramotnosťou, s chorobnou obezitou mládeže, charakteristickou to črtou hlavne pre vyspelé krajiny s konzumným spôsobom života. Riešenie je podľa môjho názoru jedine v systémových zmenách hlavne v školstve, spôsobe financovania športových klubov, ale tiež v myslení ľudí, nevynímajúc rodičov, ktorí prípadnú športovú orientáciu svojich detí môžu do istej miery ovplyvniť. No toto už nie je o zabudnutých hrách.

S redaktorom Dušanom Migaľom sa porozprával Ján Duda.

Predstavujeme našu športovú budúcnosť

Foto: -dm-

Športový klub Závažná Poruba na podnet našich čitateľov predstaví postupne všetky športové nádeje vo svojich jednotlivých oddieloch. Začínáme futbalovým oddielom, kategóriou mladší žiaci.

Táto kategória hrá v sezóne 2012/2013 dve súťaže. Jednou je III. liga U 13 organizovaná Stredoslovenským futbalovým zväzom a druhou je Kormanov pohár organizovaný Oblastným futbalovým zväzom Liptov. V III. lige sa naše nádeje vo svojich zápasoch stretávajú s rovesníkmi z Oravy, Kysúc a okolia Martina. V Kormanovom pohári sú súpermi družstvá z okresu Liptovský Mikuláš.

Končí sa futbalová sezóna 2012/2013

V jarnej časti bojovali naše mužstvá so striedavými úspechmi. „A“ mužstvo v Majstrovstve regiónu stred malo jar už tradične veľmi dobrú. Po jeseni sme figurovali na 12. mieste, avšak na jar sme zaznamenali posun o 5 miest nahor.

Žiaci po minuloročnom trápení sa tohto roku pohybujú v pokojných vodách v III. lige.

Najhoršie na tom sú naši dorastenci, ktorí bojujú o záchranu v IV. lige. Oba naše mládežnícke kolektívy čaká veľká obmena kádra a tak to v novej sezóne nebudú mať jednoduché.

Od sezóny 2014/2015 by sa malo hrať podľa novej štruktúry na Slovensku. Ročník 2013/2014 bude doslova bojom o umiestnenie, keďže vypadnúť do nižšej súťaže bude možné aj z 10. miesta. Majstrovstvá regiónu stred, kde hrá aj naše

V našom družstve mladších žiakov prevládajú hlavne naše deti zo Závažnej Poruby.

Foto: -dm-

„A“ mužstvo, sa ruší a štruktúra bude nasledovná:

- I. liga – 12 účastníkov
- II. liga - dve druhé ligy po 12 účastníkov
- východ, západ
- III. liga – štyri tretie ligy po 16 účastníkov - Bratislava, západ, stred, východ
- IV. liga – dve štvrté ligy po 14 účastníkov - v rámci bývalého stredoslovenského kraja
- V. liga - štyri piate ligy po 14 účastníkov
- v rámci bývalého stredoslovenského kraja.

ŠK zároveň ďakuje všetkým priaznivcom športu, najmä obci, obecnému zastupiteľstvu, ako aj všetkým sponzorom, ktorí akoukoľvek mierou prispeli k činnosti klubu.

Ing. Pavel Betko, predseda ŠK

Foto: -dm-

Mladší žiaci:

Leží: Ján Mlynček ml.

Dolný rad: Jakub Piatka, Jakub Antoška, Juraj Ilanovský, Matúš Kubeľ, Ivan Dočekal

Horný rad:

Milan Niňaj – tréner, Sebastian Kuzma, Jaroslav Hliničan, Cindy Hladká, Luka Hladký, Boris Gerik, Martin Ilanovský, Martin Polesný, Juraj Mlynček, Ing. Pavel Betko – predseda ŠK

Lyžiarski veteráni na súťažiach

Ako sa umiestnili

Tohtoročných MS veteránov v behu na lyžiach, ktoré prebiehali od 14. do 23.2. v talianskom Asiagu sa zúčastnili 4 rodáci z našej obce. Najúspešnejším bol V. Staroň, ktorému hneď v prvých pretekoch chýbalo k titulu majstra sveta len 24 sekúnd.

Muži kat. 60 - 64 rokov, klasika

Valent Bohuš	Staroň Vladimír
15 km 40. miesto	6. miesto
10 km 45. miesto	7. miesto
30 km 33. miesto	6. miesto
štafeta 10. miesto	5. miesto

Ženy kat. 40-44 rokov, voľne 60-64 rokov, klasika

Bartalská-Niňajová Dana	Staroňová Anna
15 km 15. miesto	7. miesto
10 km 14. miesto	8. miesto
30 km 12. miesto	7. miesto

Ďakujeme firme HAKO s.r.o., ktorá nám finančným príspevkom aspoň čiastočne pomohla pokryť náklady spojené s účasťou na MS.

Slovenský pohár veteránov

Muži kat. nad 60 rokov:

Valent Bohuš
4 x 3. miesto, 2 x 4. miesto a 2. miesto celkove v SP 4. miesto

Ženy nad 50 rokov:

Staroňová Anna
4 x 1. miesto 3 x 2. miesto celkove v SP 1. miesto
Do hodnotenia sa počítali body z nasledovných pretekov:
Skalka klas., Chvojnicia voľne, Banskobystrická stopa klas., Martin - Jedľoviny voľne, Gerlachov klas., M SR Králiky klas. a voľne.

Verejné preteky

Biela stopa Kremnica
Valent Bohuš - kat. nad 56 rokov
45 km voľne 8. miesto
30 km klasicky 10. miesto
Staroňová Anna - kat. nad 61 rokov
30 km klasicky 1. miesto

Pavčiná Lehota

Valent Bohuš - kat. nad 30 rokov - 18. miesto

Žiarska dolina

Valent Bohuš - kat. nad 40 rokov - 18. miesto

Veteráni si výdavky spojené s účasťou na pretekoch hradili z vlastných finančných zdrojov.

A. Staroňová

• Rodičia a deti sa zaprezentovali a prevzali účastnícky list

• Prvé zastavenie pri čertoch. Hod kamienkom na cieľ.

• Šmolkovia preverili vedomosti detí o rastlinkách

• Kráľ a kráľovná zisťovali, či deti poznajú rozprávky

Ďakujeme všetkým, čo pomohli

Cesta rozprávkovým lesom sa skutočne podarila. Touto cestou srdečne ďakujeme v mene organizačného výboru ZRPŠ pri MŠ a ZŠ v Závažnej Porube všetkým, ktorí sa podieľali na zrealizovaní tejto akcie. Ďakujeme všetkým mládežníkom, ktorí pre deti vytvorili krásne rozprávkové postavičky, rodičom za pomoc pri príprave balíčkov a príprave na guláš, vedeniu obce za finančný dar 100 EUR, ujovi Jankovi a jeho skvelej partii za výborný guláš a tiež všetkým sponzorom. Ďakujeme aj všetkým rodičom, ktorí zobrali svoje detičky do prírody a venovali im pekný deň. Veľkým prínosom k úspešnej akcii je aj skutočnosť, že obec zrekonštruovala areál M. Staroňa, čím vzniklo nové príjemné miesto na organizovanie takýchto a podobných podujatí. Už dnes sa tešíme na ďalšie stretnutie s Vami všetkými.

text: Andrea Hodžová, foto: -dm-

• Účastníkov čakali aj dva kotlíkové guláše

*Zmĺkol zvonček, slnko volá:
„Maj sa dobre, milá škola!”*

• Pat a Mat v akcii

• Deti zaujala práca s drevom

• Vodník Waldemar a Hastroš učili deti chytat' ryby

• Kto zbojníkom zaspieval, mal voľnú cestu

• O malovanie na tvár bol veľký záujem